België - Belgique
P.B.-P.P.
2000 Antwerpen 1
BC 9497

PERIODIEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET VLAAMS GENEESKUNDIGENVERBOND

Andreas Vesalius

69ste jaargang | Jul – Aug - Sep 2014 | Nr. 3

P006193

AFGIFTEKANTOOR: 2000 ANTWERPEN 1

verantwoordelijke uitgever: Dr. J. Van Meirhaeghe

Inhoud

VOORWOORD (J. Dockx) **3**
GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE (J. Dockx) **4**
- ANDREAS VESALIUS (DEEL I) 4

BALANS (E. Ponette) **6**
FORUM **9**
- DE KOSTEN VAN DE VERGRIJZING PER GEWEST (H. Deweerdt) 9

KORTE BERICHTEN **11**
VGV-MEDEDELINGEN **16**
- PRIJS DR. LUC BROECKAERT 2015 16
- STATUTAIRE ALGEMENE LEDENVERGADERING VGV 22/02/2014 16
- SYMPOSIUM FORENSISCHE PSYCHIATRIE IN VLAANDEREN (27/09/2014) 17

OVV-MEDEDELINGEN **20**
- Elfjuliboodschap van het OVV 20
- NIEUW BOEK VAN AK-VSZ 20

VGV-CULTUUR **21**
- TENTOONSTELLINGEN (J. Dockx) 21
- VGV BEZOEKT AMSTERDAM (B. Garmyn) 24
- VGV EN DE VESALIUSREIS IN SAMENWERKING MET ARTSENKRANT (J. Dockx) 25
- 80 JAAR NA DE DIEFSTAL VAN DE TWEE ZIJPANELEN UIT DE RETABEL VAN HET LAM GODS (A. Magnus) 25
- FESTINA LENTE: motto van het CONCERTGEBOUW programma. (L. Schaeverbeke) 26
- DE MUNT: HOOFDZONDEN ZIJN DE MENS NIET VREEMD... (L. Schaeverbeke) 26
- ROMEO CASTELLUCI'S REGIE van 'ORFEO ET EURIDICE' (L. Van Ermen) 27
- BOEKBESPREKINGEN 27
- UIT DE DISCOTHEEK (E. Baert-Van den Eynde) 31

HOMO LUDENS **33**
- KRUISWOORDRAADSEL 33
- HEKELLIED 33

VVMV-Berichten: pag. 18-19.

NOTEER NU REEDS IN UW AGENDA!

- VGV bezoekt Amsterdam op zaterdag 6 september en zondag 7 september (zie p. 24)
- VGV organiseert samen met de KAGB zaterdag 27 september een symposium over de Forensische Psychiatrie in het Paleis der Academiën te Brussel (zie p. 17)

UITGAVEN VGV

Autokenteken
- Decalco € 2.00,- + € 0.70,- Port
- Aluminium € 3.00,- + € 0.70,- Port

Fiscaal dagboek € 25.00,- + € 2.10,- Port

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter: Dr. J. Dockx
Ondervoorzitter: Dr. R. Vermeulen*
Secretaris: Dr. B. Garmyn
Penningmeester: Dr. G. Debruyne
Cultuur: Dr. J. Dockx
Leden: Prof. Dr. D. Brutsaert, Prof. Dr. C. Geens, Dr. F. Goes, Dr. L. Ide, Dr. P. H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette*, Dr. D. Van de Voorde, Dr. L. Van Ermen, Dr. J. Van Meirhaeghe*, Dr. H. Verbrugge

* oud-voorzitter

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr. R. Casteels, KU Leuven
Prof. Dr. D. De Looze, UGent
Prof. Dr. L. Denis, directeur Oncologisch Centrum Antwerpen
Prof. Dr. W. Dierick, UA
Prof. Dr. A. Dupont, decaan geneeskunde en farmacie, VUB
Prof. Dr. J. Peers, KU Leuven
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, voorzitter HoGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove, gedelegeerd bestuurder Rode Kruis Vlaanderen
Dr. R. Verhaert, V.V.K.

Uitgave van het VGV

Redactieraad: Prof. Dr. A. Baert, Dr. J. Dockx, Dr. C. Geens, Dr. J. Gyselinck, Dr. P.H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette, Dr. J. Van Meirhaeghe
Verantwoordelijke uitgever: Dr. J. Van Meirhaeghe, Koolkerkesteenweg 76, 8340 Oostkerke
Hoofdredacteur: Prof. Dr. E. Ponette, Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele-Herent en Dr. P.H. Jongbloet
De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs.
Drukkerij Jules De Winter, Bisschoppenhoflaan 216, 2100 Deurne, Tel. 03/232.20.22, Fax. 03/225.15.84

Lidgeld V.G.V.

Gewoon lid	€ 55.00
Tot 5 jaar na diploma	€ 25.00
Arts zonder praktijk	€ 25.00
Steunend lid	€ 75.00
Artsenkoppel	€ 60.00
Artsenkoppel (tot 5 jaar na diploma of zonder praktijk)	€ 30.00
Abonnement "Periodiek" voor niet leden	€ 20.00

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147

Secretariaat V.G.V.: Ergo de Waellaan 3 – bus 14
2100 Deurne – Antwerpen - Tel: 03/322.28.50 – Fax: 03/322.45.14
e-post: info@vgv.be - webstek: www.vgv.be

Het secretariaat is open van maandag tot donderdag (9u-14u).

VOORWOORD

Nooit eerder zaten zoveel mensen opgesloten in de Belgische gevangenissen : 11.769, een stijging met 3.000 sedert 2008 terwijl de capaciteit 9.592 bedraagt zijnde een tekort van meer dan twintig procent. Deze groei is vooral veroorzaakt door de grote instroom van gedetineerden in voorhechtenis die in afwachting van hun proces niet veroordeeld zijn. Antwerpen haalt 70 procent en Sint-Gillis bijna 100 procent overbevolking. Beide gevangenissen zijn typische doorgangsgevangenissen. Om deze overbevolking te verminderen had ik in een open brief, gericht aan minister Turtelboom, gepleit i.p.v. in internet en telefoon in elke cel, te investeren in enkelbanden met GPS. De justitiehuizen staan in op het toezicht van de enkelbanddragers. Nu is het duidelijk waarom niet meer geïnvesteerd wordt in enkelbanden. Wie in voorhechtenis vlucht kan door een lacune in de wetgeving noch door de onderzoeksrechter noch door de strafrechter, die zijn uitspraak nog moet doen, aangehouden worden, omdat geen van beide deze bevoegdheid heeft. Bricolage! Wanneer de onderzoeksrechter zijn onderzoek heeft afgesloten, zegt de wet op de voorlopige hechtenis niets over wat de raadkamer kan als iemand gevlucht is. De raadkamer kan alleen een vrijgelatene onder elektronisch toezicht plaatsen wanneer hij zich niet houdt aan de voorwaarden. Een ander probleem is de opvolging door de justitiehuizen van zo'n tweeduizend enkelbanden. Bij straffen onder de drie jaar is de opvolging minimaal geworden. Enkele standaardvoorwaarden worden opgelegd en één bezoek bij de justitie-assistent volstaat. Voor kleine criminelen is er dan ook te weinig individuele begeleiding.

De kinderarmoede bereikt in België een alarmerend peil. Van de 2,2 miljoen kinderen van 0 tot 18 jaar groeien er 420.000 op in een arm gezin, bijna 20 procent, met een inkomen onder de Europese armoedegrens. Vlaanderen doet het zeer goed na koploper Denemarken met tien procent kinderarmoede. Wallonië met 25 procent en Brussel met 40 procent tonen ronduit dramatische cijfers waarbij Brussel slechter scoort dan Bulgarije en Roemenië. Zo lanceert Hasselt een daadwerkelijk plan tegen kinderarmoede. Er worden aanzienlijke financiële middelen vrijgemaakt en liefst 65 organisaties nemen deel aan het lokaal platform kinderarmoede. Een tiental projecten worden opgestart. Zo gaat de stad Hasselt een ruilwinkel "Het Wisseltje" oprichten voor baby- en peutermateriaal waarbij allerlei spullen voor een volledige uitzet voor de baby kunnen geruild worden met een stempelformulier.

De Gentse rector Anne De Paepe wil soepeler taalregels voor de universiteiten. Ze wil meer cursussen in het Engels geven aan bachelor- en masterstudenten en de regels voor de kennis van het Nederlands van de buitenlandse docenten en onderzoekers die ze aanwerft moeten eveneens soepeler worden.
En dit uitgerekend aan de Gentse universiteit waar in 1930 als eerste universiteit in Vlaanderen het Frans werd vervangen door het Nederlands. Vooral voor allochtonen, voor wie het academisch Nederlands al een moeilijke tweede taal is, zal de verengelsing van het onderwijs de drempel tot het hoger onderwijs nog verhogen. Bovendien komen de meeste afgestudeerden nog altijd terecht in een Nederlandstalige werkomgeving. In 2012 werd de taalregeling voor het hoger onderwijs reeds verregaand versoepeld. Laat ons echter niet afglijden naar sommige Nederlandstalige universiteiten waar Engels de enige voertaal is. In tegenstelling tot de Vlaamse Vereniging van Studenten pleit het Verbond der Vlaamse Academici tegen de verdere verengelsing en voor het behoud van een Vlaams bewustzijn in het hoger onderwijs.

Ik maak u bijzonder attent op onze activiteiten in het najaar. Vooreerst *op 6 en 7 september* de uitstap naar Amsterdam met een schitterend programma, waarover elders in dit nummer, en ons symposium *op 27 september* dat een brandend actueel onderwerp heeft: de schande van de internering en het probleem van de opleiding in de forensische psychiatrie in Vlaanderen, en dit in samenwerking met Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België. Verder in dit nummer vindt u het programma en de deelname is kosteloos. Het aantal plaatsen is evenwel beperkt en inschrijven is dan ook verplicht.

Jan Dockx, VGV-voorzitter

GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE

Dr. Jan Dockx

- Geboren te Mechelen
- Geneeskunde aan RUCA Antwerpen en RU Gent
- Medeoprichter en redacteur 'WVVH-Nieuwsbrief' van de Wetenschappelijke Vereniging van Vlaamse Huisartsen vzw (1984 - 1987)
- Bestuurder, secretaris Verbond van Vlaamse Medisch-Wetenschappelijke Verenigingen vzw sinds 1997.
- Bestuurder, penningmeester VGV (Vlaams Geneeskundigenverbond) 1995-2008 en voorzitter VGV sinds 2009.
- Lid van de Commissie van Toezicht bij de Gevangenis van Antwerpen sinds 2012

ANDREAS VESALIUS (DEEL I)

Vijfhonderd jaar geleden werd Vesalius geboren. Sindsdien is de geneeskunde uit haar donkere middeleeuwen ontwaakt, waardoor een 1.500 jaar oude en onfeilbaar gewaande leer van Galenus bezweek. Graphia deed het voorstel om een internationale wedstrijd uit te schrijven over deze grootste Vlaamse arts. In deze eerste bijdrage worden de wegbereiders beschreven: de kunstenaars en tijdgenoten die Vesalius' belangrijkste medische werk mogelijk maakten: 'De humani corporis fabrica', afgekort 'Fabrica'. Deel II zal handelen over Vesalius zelf (zie Periodiek 2014, nr. 4).

DE VOORGANGERS

De '*Fabrica*', het meesterwerk vanVesalius, kon niet tot stand komen indien de tijdsgeest daar niet rijp voor was. Hoofdrolspelers waren Galenus, Paracelsus, Copernicus, da Vinci, Ambroise Paré en Berengario da Capri. Vanaf het einde van de 14de eeuw waren deze reuzen de wegbereiders. Dit waren hoogtepunt van de renaissance, met Firenze als centrum.

1. **Galenus** (130 – 200)

Hij schreef ongeveer 500 boeken, o.m. een uitvoerige studie van het skelet, echter zonder ooit een mens te hebben ontleed. Zijn bevindingen waren uitsluitend gebaseerd op schouwing van honden en varkens. Door vermenging van wetenschap met religie en filosofie kon zijn invloed zoveel eeuwen stand houden. Het lichaam bleef de zetel van de ziel, hoewel Hippcrates voorheen reeds had gewezen op het gevaar van deze vermenging met filosofie en voor de kerkelijke overheid kwam dit uiteraard gelegen. Gedurende 1.500 jaar had het gedachtegoed van Hippocrates betreffende de vier lichaamssappen of *humores* gedomineerd. De traditionele leer dat 'ervaring bij ziekte het meest belangrijke was' was geleidelijk verschoven naar een wereld van geleerde discussies, waarbij de theorie zich verwijderde van de praktijk. Zo bleven de stellingen van Galenus dogmatisch en onfeilbaar en vormden zij het decor tijdens de 16de eeuw.

2. **Paracelsus** (1493 – 1541; Fig. 1)

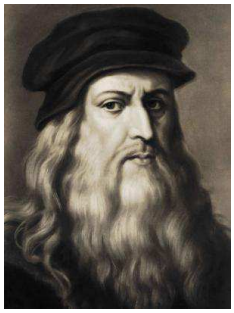
Deze beroemde, controversiële arts en theoloog hield zich bezig met alchemie, astrologie en plantkunde. Op 14-jarige leeftijd begon hij zijn '*Grote Wandeling*', een zoektocht naar de werkelijke geneeskunst. Als hoogleraar in Bazel verwierp hij de invloed van de filosofie van Aristoteles op de geneeskunde. Het onderwijs bestond uit voorlezen van antieke teksten, niet op basis van waargenomen feiten, maar van definitie, classificatie, argumentatie en axioma's. Paracelsis had de moed zijn lessen aan te vangen met het openbaar verbranden van Galenus' boeken.

3. **Copernicus** (1473 – 1543; Fig. 2)

Deze grondlegger van de heliocentrische theorie stelde dat juist de zon in het midden van het zonnestelsel staat en dat de planeten er om heen draaien, in tegenstelling met de gangbare opvatting dat de aarde het centrum was van het heelal. Dit nieuwe wereldbeeld werd door de wetenschappelijke en religieuze opvattingen niet aanvaard. Volgens de legende kreeg Copernicus op zijn sterfbed het eerste exemplaar van '*De revolutionibus orbium coelestium*' ('*Betreffende de omlopen van de hemellichamen*'). Nadat Galileo Galilei één van de Copernicaanse problemen had opgelost, werd het boek in 1616 door de kerk op de Index geplaatst. Na zijn dood ontstond de zogenaamde *Copernicaanse revolutie*. Dit was een omwenteling in het wetenschappelijk denken over het wereldbeeld. In ditzelfde jaar publiceerde Vesalius zijn '*Fabrica*'.

4. **Leonardo da Vinci** (1452 – 1519; Fig. 3)

In de renaissance werd het lichaam niet langer als poel van zonde gezien, die moest verborgen blijven, of als iets heiligs, dat niet onderzocht hoefde te worden. Tegenover de vergoddelijking van het lichaam bij de Grieken stond de kerkelijke moraal, die zich schaamde voor het zinnelijke. Het lichaam was minderwaardig. Verwijzend naar het klassieke Griekse schoonheidsideaal leerde de renaissance de schoonheid van het menselijk lichaam te waarderen. Paus Julius II (1443 – 1513) stond kunstenaars toe lijken te ontleden en te bestuderen als basis voor hun beeldhouwwerk of schilderkunst. Studie van het menselijk lichaam stond weer centraal om de juiste proporties te bekomen. Da Vinci begon ook zelf lijken te onderzoeken. Talrijke schetsen en tekeningen van zijn anatomische studies zijn bewaard gebleven. Naast een groot kunstenaar was hij ook baanbreker op het gebied van de wetenschappelijke ana-

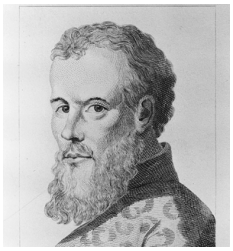
tomie. In het holst van de nacht stal hij lichamen van recent gestorvenen uit hun graven, om ze thuis te ontleden. Helaas, door het voortijdig overlijden van zijn medewerker en medicus Marcantonio della Torre (1473 – 1506) heeft zijn geplande anatomische atlas het licht nooit gezien.

5. **Ambroise Paré** (1510 – 1590)

Hij geldt als één van de grootste chirurgen van de renaissance. Evenals zijn tijdgenoot Vesalius, kwam hij tot het inzicht dat de leer van zijn voorgangers nauwelijks onwankelbare waarheden bevatte. Als militair chirurg deed hij op de slagvelden van Europa grote ervaring op met zachtaardige wondbehandelingen en kogelwonden. In 1550 verscheen zijn boek: '*Beknopte collectie over praktijk der ontleedkunde*', waarmede hij een enorme invloed verwierf op de ontwikkeling van de Franse geneeskunde.

6. **Berengario da Capri** (1470 – 1530)

Hij was werkzaam te Bologna en de belangrijkste anatoom vóór Vesalius. Als onafhankelijk denker kwam ook hij vaak in conflict met Galenus: eigen ervaring moest de onderzoeker de weg wijzen. In tegenstelling met Vesalius viel hij Galenus niet openlijk af.

Hiermede zijn de hoofdrolspelers geschetst die de aanleiding waren tot de wedergeboorte van de geneeskunde met de komst van Andreas Vesalius, die het einde betekende van 1.500 jaar *'Galenische geneeskunde'*. De wereld van Vesalius (Fig. 4) werd voorbereid door culturele verschuivingen, die de mensheid ontvankelijk hadden gemaakt voor nieuwe inzichten. Hij zelf had de moed een kritische stap verder te zetten. In 1543, het jaar waarin de 70-jarige Copernicus de eerste druk van zijn baanbrekend werk op zijn sterfbed in handen kreeg, publiceerde de 28-jarige Vesalius zijn '*Fabrica'*. Beiden studeerden geneeskunde aan de universiteit van Padua. Door de macrokosmische wereld van Copernicus en de microkosmische wereld van Vesalius haalden de heersende middeleeuwse theorieën bakzeil voor altijd. Het was het startpunt van een nieuwe wetenschappelijke era.

In Deel II (Periodiek nr. 4, 2014) gaan wij dieper in op zijn bijdrage in de geneeskunde.

Met drugs omgaan vraagt een drietrapsaanpak: preventie, mensen die toch aan de drugs zijn ervan af helpen, streng optreden tegen producenten, invoerders en dealers.

Louis IDE – DE STANDAARD – 17/03/14

Het klopt dat Vlaanderen en Franstalig België twee aparte democratieën zijn. Er zijn geen Belgische politieke partijen waar je in heel het land op kan stemmen. Er zijn geen Belgische media die in heel het land door een brede laag van de bevolking worden gelezen.

Bart HAECK – DE TIJD – 18/03/14

Wallonië is misschien het grootste slachtoffer van de Belgische constructie. De regio werd nooit gedwongen maatregelen te nemen om de economie erbovenop te helpen. De werkzaamheidsgraad in Wallonië is een van de laagste in de Europese Unie. De bevolking in Wallonië heeft niet gekregen waar ze recht op had: werk.

Remi VERMEIREN – DE TIJD – 18/03/14

Het is tijd om Europa een spiegel voor te houden. Vlaanderen is goed geplaatst om samen met andere regio's bij Europa respect te bedingen voor de enorme taal-culturele rijkdom binnen zijn grenzen. De Angelsaksische pletwals is immers nefast voor die verscheidenheid.

Ivo CONINX, algemeen voorzitter VOS – DE VOS – april 2014

Wie respect vraagt voor de menselijke waardigheid, wil niet primair dat zijn gevoelens of die van anderen ontzien worden, maar dat elke mens, vooral de kwetsbare mens, in zijn fundamentele waardigheid moet erkend worden.

Herman DE DIJN, em. hoogleraar wijsbegeerte KU Leuven – DE STANDAARD – 19/04/14

Korte tijd geleden verklaarde PS-boegbeeld Laurette Onkelinx dat de N-VA de staat wil ontmantelen en zo sloppenwijken ('bidonvilles') rond Vlaanderen wil creëren. De analyse van de armoede- en werkloosheidscijfers leert evenwel dat net de PS nogal wat bidonvilles op haar geweten heeft. Er is inzake sociale bloedbaden maar één zekerheid: als het resultaat van 25 jaar PS-dominantie in Wallonië en Brussel een ding leert, dan is het wel dat die dominantie tot totale sociale en economische ontreddering leidt.

Hendrik VUYE en Johan VAN OVERTVELDT – DE TIJD – 30/04/14

Maar we zullen het niet redden als we ons blindstaren op loonkosten en tegelijk een verouderd industrieel beleid blijven aanhangen. Er zijn investeringen nodig in vernieuwende producten die een antwoord bieden op de uitdagingen van de nieuwe wereld: vergrijzing, uitputting van de grondstoffen, klimaatveranderingen, bevolkingsaangroei …

Joep KONINGS, gewoon hoogleraar economie, VIVES, KU Leuven – DE TIJD – 03/05/14

De verkiezingen van 25 mei 2014

Op die bewuste dag stapten we het stemhokje binnen voor "de moeder aller verkiezingen": we konden er stemmen op kandidaten van de regionale parlementen, van de federale Kamer en van Europa.

Het Vlaams Parlement

In tabel 1 zijn de resultaten voor het Vlaams Parlement samengevat:

	% 2014	% 2009	Zetels 2014	Zetels t.o.v. 2009
N-VA	31,88	13,06	43	+ 27
CD&V	20,48	22,86	27	- 4
O. VLD	14,15	14,99	19	- 2
sp.a	13,99	15,27	18	- 1
Groen	8,70	6,77	10	+ 3
Vl. Belang	5,92	15,28	6	- 15
UF	0,83	1,15	1	=
PVDA+	2,53	1,04	0	=
LDD	-	7,62	0	- 8
Andere	1,52	1,96	0	=
Totaal	100, 00	100,00	**124**	

Meest opvallend is de forse zetelwinst t.o.v. 2009 voor N-VA, de grootse partij, tot 43 zetels vooral ten koste van Vlaams Belang, doch ook gedeeltelijk van de drie traditionele partijen en van LDD die deze keer niet opkwam voor het Vlaams Parlement.

Toch winnen de "V-partijen" t.o.v. 2009 in het Vlaams Parlement samen nog 4 zetels, doch met hun 49 zetels op 124 staan ze ver verwijderd van een meerderheid.

Met 64 van de 124 zetels behalen de drie traditionele partijen wel een meerderheid in het Vlaams Parlement.

De federale Kamer

In tabel 2 krijgt u een samenvatting van de uitslagen voor de federale Kamer:

	% 2014	% 2010	Zetels 2014	Zetels t.o.v. 2010
N-VA	20,26	17,40	33	+ 6
CD&V	11,61	10,85	18	+ 1
O. VLD	9, 78	8,64	14	+ 1
sp.a	8,83	9,24	13	=
Groen	5,32	4,38	6	+ 1
Vl. Bel.	3,67	7,76	3	- 9
PVDA +	1,75	0,81	0	=
LDD	0,42	2,31	0	- 1
Subtot. N	61,64	61,39	**87**	
PS	11,67	13,70	23	- 3
MR	9,64	9,28	20	+ 2
cdH	4,98	5,52	9	=
Ecolo	3,30	4,80	6	- 2
PTB-GO!	1,97	0,60	2	+ 2
FDF	1,80	-	2	-
P. Popul.	1,52	1,29	1	=
Subtot. F	34,88	35,19	**63**	
Totaal	96,52	96,58	**150**	

Een eerste vaststelling is dat de Nederlandstalige lijsten bij de verkiezingen van 2010 88 van de 150 Kamerzetels bezetten, terwijl de verdeling tijdens de recente verkiezingen 87 N/ 63 F werd: een verschuiving dus van 1 zetel naar de Franstalige lijsten.

De N-VA is met haar 33 zetels in de Kamer ook de grootste in België. De zetelwinst van de N-VA gebeurt in de Kamer eveneens ten koste van het Vlaams Belang. In tegenstelling tot het Vlaams Parlement verliezen de "V-partijen" in de Kamer t.o.v. 2010 samen 4 zetels.

Aan Franstalige kant verliest de PS, vermoedelijk aan de PTB, doch blijft er de grootste partij. Er is zetelwinst voor de MR en Ecolo verliest.

Uitgedrukt in procent van het aantal zetels voor de Nederlandstalige en Franstalige lijsten in de Kamer, halen de partijen links van het centrum op de F-talige lijsten 49 % en op de N-talige 22 %; de partijen rechts van het centrum behalen op de N-talige lijsten 58 % van de zetels en op de F-talige 32 %. Er is dus wel degelijk een verschil in sociaaleconomische visie tussen noord en zuid.

De uittredende partijen uit de regering Di Rupo I behouden met 97 op 150 zetels een comfortabele meerderheid en deze keer is er zelfs een nipte meerderheid aan Vlaamse kant (45 op 87 zetels) voor een eventuele herhaling van een "tripartite", dit in tegenstelling met 2010 (43 op 88 zetels): de Vlaamse partijen werden dus niet afgestraft voor hun deelneming aan Di Rupo I.

In de Kamer hebben PS en sp.a samen 36 zetels. N-VA en Vlaams belang hebben samen evenveel zetels doch meer stemmen (1.614.160) dan de "socialistische familie" (1.382.651) (Pieter Bauwens, Doorbraak 28.05.14).

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement

De winnaars waren de PS (21 zetels), de MR (18) en het FDF (12), gevolgd door cdH (9), Ecolo (8) en PTB-PVDA-GO! (4), samen goed voor 72 zetels.

De 17 gewaarborgde Vlaamse zetels werden verdeeld als volgt: Open VLD (5), Groen (3), sp.a (3), N-VA (3), CD&V (2) en Vlaams Belang (1). Dit Parlement telt dus 89 leden.

Tegen de verwachtingen in werden er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weer meer Vlaamse stemmen uitgebracht: een bescheiden toename van 51.818 (11,42 %) naar 53.379 (11,5 %) (Bernard Daelemans, Meervoud juni 2014). Zie ook "kort bericht" in dit nummer p. 12).

Het Waals Parlement

De 75 beschikbare zetels werden verdeeld als volgt: PS (30), MR (25), cdH (13), Ecolo (4), PTB-GO! (2) en Parti Populaire (1).

Het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap

De verdeling van de 25 zetels gebeurde als volgt: CSP (7), ProDG (6), SP (4), PFF (4), Vivant (2) en Ecolo (2).

Het Europees Parlement

De 21 beschikbare zetels werden verdeeld als volgt: N-VA (4), PS-SP (3), MR-PFF (3), Open VLD (3), cdH-CSP (2), CD&V (2), sp.a (1), Vlaams Belang (1), Groen (1) en Ecolo (1).

De voornaamste bronnen die bij het opsporen van bovenstaande uitslagen werden geraadpleegd zijn:
www.vlaanderen.be/nl/overheid/verkiezingen/uitslagen-van-verkiezingen-belgie en

nl.wikipedia.org/wiki/Belgische_federale_verkiezingen_2014

De uitdagingen voor Vlaanderen en België

De financieel-economische crisis

Er zijn enkele *lichtpuntjes*: in april dit jaar gingen in België 18 % minder bedrijven failliet dan in april 2013 (Belga, DT 07.05.14); eveneens in april dit jaar ontving de VDAB 17,1 % meer vacatures dan in april 2013 (Belga, DT 08.05.13); in het eerste kwartaal van dit jaar zijn er de helft minder jobs verloren gegaan bij bedrijfsherstructureringen dan in dezelfde periode van 2013 (Johan Rasking, DS 09.05.14).

Dat mag ons echter niet verleiden tot euforie want de *financieel-economische crisis* is helaas niet voorbij. Een kort overzicht:

° In 2013 was er een terugval van het aantal starters in België met 6,5 % tegenover 2012 (Karel Van Eetvelt, www.trends.be 07.05.14).

° Busbouwer Van Hool zet massaal in op de nieuwe vestiging in Macedonië, terwijl hij in België bespaart (Marc De Roo, DT 08.05.14). De delokalisatie gaat dus verder.

° Buitenlandse investeerders laten België links liggen: hun interesse om in België te investeren is gedaald tot het laagste niveau sinds 2005 (Pieter Haeck en Maaike Van Melckebeke, DT 09.05.14; rmg, DS 09.05.14).

° Volgens het Zwitserse managementinstituut IMD is België voor het vierde jaar op rij verder weggezakt op de ranglijst van economisch meest competitieve landen tot de 28ste plaats (Bart Haeck, DT 22.05.14; Johan Rasking, DS 22.05.14).

° In mei dit jaar waren er in Vlaanderen 6 % meer werklozen dan in dezelfde maand in 2013 (Jasper D'Hoore, DT 03.06.14).

° Onze bedrijven investeren nog steeds minder dan vóór de crisis (Jasper D'Hoore, DT 04.06.14) en de Vlaamse werkgevers aarzelen meer dan ooit om te rekruteren (Patrick Luysterman, DT 10.06.14).

° Bij Hewlett-Packard België verdwijnen de komende maanden 300 banen bovenop de 265 die al eerder geschrapt waren (Tom Michielsen, DT 25.06.14).

° Zelfstandige winkeliers verdwijnen in snel tempo door de ketens en de online winkels (Ine Renson, DT 21.06.14).

° Delhaize ontslaat 2.500 van zijn 15.000 werknemers en wil af van 14 grote supermarkten (Pascal Dendooven, DS 12.06.14; Marc De Roo, DT 12.06.14) en bij Cora, dat 7 hypermarkten uitbaat in Franstalig België, moeten 447 van de 2.500 banen weg (Kim Evenepoel, DT 12.07.14).

° De Belgische economie is in het tweede kwartaal van 2014 slechts met 0,1 % van het bruto binnenlands product (bbp) gegroeid tegenover 0,4 % in het eerste kwartaal; economen hadden 0,3 % groei voorspeld. Dat dreigt het begrotingstekort met 600 miljoen euro te verhogen (Wouter Vervenne, DT 31.07.14).

Bovendien komen de ***stijgende staatsschuld*** en de ***oplopende vergrijzingskosten*** om de hoek loeren.

De Nationale Bank meldde dat de Belgische overheidsschuld in het eerste kwartaal van 2014 steeg tot 404,2 miljard euro of 105,1 % van het bbp (Wouter Vervenne, DT 10.07.14).

Het jongste rapport van de Vergrijzingscommissie stelt dat de kosten van de vergrijzing sneller zullen stijgen dan gedacht en hun piek reeds zullen bereiken in 2040, met een meerkost van 5,8 procentpunten dat jaar, wat meer is dan voordien werd geraamd (Guy Tegenbos, DS 11.07.14; Wim Van de Velden, DT 11.07.14).

Te verwachten financiële uitdagingen voor federale en Vlaamse regering

De federale regeringsonderhandelaars moeten tegen 2019 op zoek naar 17 miljard euro om de begroting, zoals afgesproken met Europa, op orde te houden. Zo blijkt uit het jongste rapport van het monitoringcomité (Barbara Moens, DT 19.07.14).

De Vlaamse regering moet eveneens besparen om haar begroting in evenwicht te houden: 1,3 miljard euro tegen 2016 (Bart Haeck, DT 08.07.14). Andere berichten vermelden 1,4 miljard (Barbara Moens, DT 19.07.14) en 1,5 miljard (Barbara Moens en Pieter Blomme, DT 17.06.14).

De uitdaging voor Europa

De Europese Unie (EU) startte onder het door alle toenmalige lidstaten gedragen enthousiasmerende motto "Eenheid in verscheidenheid". Samenwerking dus, doch met behoud van identiteit.

Gaandeweg, en vooral sinds de invoering van de euro, nam de EU meer en meer bevoegdheden van de lidstaten over: er werd gemord en gemanifesteerd tegen wat als overdreven machtsovername en betutteling ervaren werd. De groeiende tegenstand kwam ook tot uiting tijdens de Europese verkiezingen van 25 mei ll.

De EU zal een evenwicht moeten vinden tussen de legitieme soevereiniteitseis van haar lidstaten en de kerntaken die haar door die lidstaten gezamenlijk en democratisch worden toevertrouwd. Dat is het beginsel van het confederalisme.

De regeringsvormingen

Koning Filip liet er geen gras over groeien en benoemde reeds op 27 mei Bart De Wever tot informateur voor de vorming van de federale regering. Hij reed bij de publieke opinie een correct parcours totdat hij op 25 juni zijn opdracht teruggaf.

Op 5 juni werden zijn onderhandelingen plots doorkruist door de mededeling van PS en cdH dat zij een coalitieakkoord hadden in Wallonië, en in Brussel samen met het FDF. En dit ondanks het feit dat de PS er tevoren voor pleitte eerst een federale coalitie te vormen en daarna regionale coalities (met dezelfde samenstelling) (Peter De Lobel en Christof Vanschoubroek, DS 06.06.14; Pieter Blomme DT 14.06.14). Doch toen de kansen op een centrumrechtse federale regering tijdens de informatieronde van De Wever toenamen, koos de PS eieren voor haar geld: zo voerde zij het confederale plan van De Wever, om eerst de regionale regeringen te vormen, de facto uit. De CD&V, die tot dan toe parallelle onderhandelingen over federale en Vlaamse regeringsvorming voorstond (Wim Van de Velden, DT 28.05.14; lob, bbr, rgo, DS 03.06.14), was onaangenaam verrast door de houding van haar "zusterpartij" cdH, en besliste op 6 juni om onderhandelingen over een Vlaamse regering met de N-VA te starten. Het opzet van de samenvallende verkiezingen om federale en regionale coalities met dezelfde samenstelling te vormen is dus mislukt.

Op 24 juni kreeg De Wever een categoriek "non" van cdH-voorzitter Benoît Lutgen op zijn onderhandelingsnota over een federale coalitievorming. Dit leidde tot een radicalisering bij de CD&V en een versnelling van de gesprekken met de N-VA over een Vlaamse regeringsvorming.

Op 22 juli wordt onverwacht een Vlaams regeerakkoord bekend gemaakt tussen N-VA, CD&V en … Open VLD. Vanaf dat ogenblik kwam ook de federale regeringsvorming in een versnelling: Charles Michel, die op 27 juni door de koning tot informateur benoemd werd, werd op 22

juli co-formateur samen met Kris Peeters om een federale "Zweedse" coalitie met CD&V, Open VLD, N-VA en MR op de been te brengen. Lukt dat? Wordt het toch een tripartite? Of nog iets anders? De volgende weken/maanden zullen het uitwijzen.
Het Vlaams regeerakkoord zullen we bespreken in volgend nummer, doch het verwondert ons dat het, in tegenstelling met vroegere akkoorden, niets zegt over bvb. de verdere communautarisering van de gezondheidszorg. Volgt dat nog bij de hervatting van het parlementair jaar?

Tot slot
Oekraïne, Gaza, Syrië, Irak, Libië, de Ebola-uitbraak in West-Afrika … Even zoveel plaatsen van miserie waar wij ons als mens, soms als arts, bij betrokken voelen.
Het is uiterst moeilijk om in een gewapend conflict als buitenstaander partij te kiezen, zeker wanneer het Joodse volk, dat vorige eeuw de holocaust onderging, betrokken partij is. Doch wanneer in de Gaza-strook niet militaire doelwitten zoals een ziekenhuis, een ambulancecentrale (Marc Van Ranst, DS 25.07.14) en achtereenvolgens twee scholen van de Verenigde Naties (Monique Van Hoogstraten, DT 26.07.14; Bloomberg, Reuters, DS 31.07.14; Erik Ziarczyk, DT 31.07.14) beschoten worden, rijst er een ernstig probleem.
Laten we even luisteren naar de Jood David Grossman, die een zoon in de oorlog verloor: "Ik geloof dat er in Israël nog altijd voldoende mensen zijn, zowel links als rechts, zowel gelovigen als ongelovigen, zowel Joden als Arabieren, die zich willen verenigen – voorzichtig, zonder illusies – en die zich eens kunnen verklaren over een aantal punten om het conflict met onze buren op te lossen" (DS 30.07.14).

Eric Ponette, 31 juli 2014

WILLEM, BEDANKT!

Em. prof. Alexander Karel Evrard, decennialang VGV-lid, vraagt ons een oproep te publiceren, waarvan de voornaamste fragmenten hieronder volgen:

Zoals u wellicht bekend richten we in 2015 met het "Comité 1815-2015: Willem, Bedankt!" een bronzen standbeeld op voor de weldoener die Koning Willem I (1815-1830) voor Vlaanderen is geweest.
We willen een oproep doen tot allen die uit kennis van de geschiedenis met dit initiatief instemmen. We verwachten geen grote maar wel veel kleine bedragen als symbolische geste van vooral morele steun.
Een rekening is geopend bij Argenta Bank, Koningin Astridlaan, 178/A, 9000 Gent. Het nummer is: BE 54 9730 2990 1797.
Het ontwerp van het monument is van de jonge beeldhouwer Guy Du Cheyne (Wingene) en het wordt verwezenlijkt in de kunstbronsgieterij De Groeve (Merelbeke).

Em. prof. A.K. Evrard,
doctor der universiteiten van Gent en Leiden

Zenuwarts André Viane,
doctor der universiteiten van Gent en Leiden

DERDE CONFERENTIE TOEKOMSTVERKENNINGEN RICHARD CELIS 2014: eerste aankondiging

Na de succesvolle conferenties in 2012 met als thema de "Nederlandse cultuur en taal", en in 2013 met als thema "Welk sociaal beleid voor en door Vlaanderen?", volgt de derde uitgave dit jaar met als thema **"Welk ondernemend Vlaanderen willen wij?"**
° Datum: zaterdag ***22 november 2014*** om 13u30
° Plaats: Aula rector Dhanis, Kleine Kauwenberg, 14-22, 2000 Antwerpen
Benaderingen van het thema:

1. Welk economisch competitief Vlaanderen wensen we?
2. Naar welk innoverend Vlaanderen streven we?
3. Welk werkend Vlaanderen staat ons voor ogen?

Er wordt afgesloten met een toespraak over institutionele obstakels en opportuniteiten.

Noteer de datum alvast in uw agenda!

Volgens Paul Magnette (PS) zit de centrale waarde van België in de transfers om het sociaal systeem te behouden. (…) Zo'n staatsopvatting betekent het einde van een land. Reynders bevestigt de malaise als hij pestbelastingen met een gerust hart kan goedkeuren, omdat Vlaanderen er toch meer door wordt getroffen. Er is geen 'polis', geen gezamenlijk project.

Tinneke BEECKMAN, filosofe – DE STANDAARD – 05/05/14

FORUM*

**** In deze rubriek worden bijdragen van VGV-leden en andere personen, evenals reacties hierop, opgenomen; elke auteur is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.***

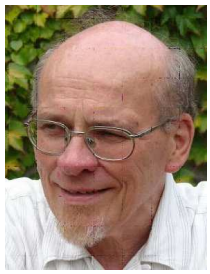
DE KOSTEN VAN DE VERGRIJZING PER GEWEST

Overeenkomstig de richtlijnen van de Europese Unie omvatten de kosten van de vergrijzing alle uitgaven voor de sociale bescherming, zowel via de sociale zekerheid als via de sociale bijstand. Concreet gaat het om de pensioenen, de ouderenzorg, de kosten voor de geneeskundige verzorging, maar ook de kinderbijslagen, vergoedingen voor werkloosheid, arbeidsongevallen, tegemoetkomingen aan personen met een handicap, leefloon, enz. De kosten van de vergrijzing worden niet uitgedrukt als een bedrag maar als het verschil tussen twee percentages: de kosten in % van het bbp (bruto binnenlands product) ergens in de toekomst (bv. 2060) en de kosten in % van het bbp op een vroeger tijdstip (bv. 2011). M.a.w. het verschil in draaglast t.o.v. draagkracht.

De Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV) publiceert ieder jaar een verslag waarvan de kern bestaat uit de verwachte budgettaire kosten van de Vergrijzing (KvV) vanaf "nu" tot 2060. Deze berekeningen gaan uit van een zogenaamd "ongewijzigd beleid" en steunen op tal van veronderstellingen over de toekomstige evolutie van de bevolking (inbegrepen de migratie) en de leeftijdsopbouw, de productiviteit, de tewerkstelling, de werkloosheid, de feitelijke overgang van actieve loopbaan naar pensioen, welvaartaanpassingen, loonplafond, en nog veel meer. Maar zonder inflatie. Hoe indrukwekkend het arsenaal van econometrische modellen ook mag zijn, het blijven vooruitzichten en zijn dus per definitie fout. Maar beter dan blind varen. De SCvV benadert de KvV enkel op Belgisch niveau. Wij hebben een poging gedaan om de KvV te verdelen over de Gewesten.

Werkwijze

a. Wij nemen dus de bedragen van de SCvV over en "beperken" ons tot de verdeling van die bedragen per Gewest.
b. Voor het startjaar 2011 steunen we op de publicatie van de FOD Sociale Zekerheid: Vade Mecum van de financiële en statistische gegevens over de sociale bescherming in België - februari 2014. Voor alle takken wordt er verwezen naar de federale diensten die ervoor verantwoordelijk zijn. Deze bieden heel wat gewestelijke gegevens in hun jaarverslagen of op hun webstek. Voor ontbrekende gegevens heb ik steeds vlot de informatie gekregen.
c. Uit het voorgaande volgt dat onze Gewestelijke verdeling in het eerste jaar volledig aansluit op de Gewestelijke verdeling zoals gepubliceerd door de diverse federale overheidsdiensten of op gegevens door hen verstrekt. De verdeling in 2011 is dus zeer betrouwbaar.
d. Ook na het startjaar maken we zoveel mogelijk gebruik van officiële gegevens. De bevolkingsvooruitzichten volgens leeftijd en per Gewest zijn een zeer belangrijk hulpmiddel. We steunen ook op de economische regionale vooruitzichten tot 2018 en op het scenario van het Federaal Planbureau tot 2030 dat als bijlage gevoegd werd bij de nieuwe financieringswet. Uiteraard respecteren we ook de hypothesen van de SCvV (op rijksniveau) m.b.t. de tewerkstellingsgraad en de werkloosheidsgraad, evenals het aantal gepensioneerden (op rijksniveau) in de drie stelsels. Soms gebruiken we verdeelsleutels. Bv. voor de kinderbijslagen: het aantal personen in de groep (0-20) jarigen per Gewest; voor de geneeskundige verzorging: de kostprijs per persoon, per leeftijdsgroep en per Gewest.

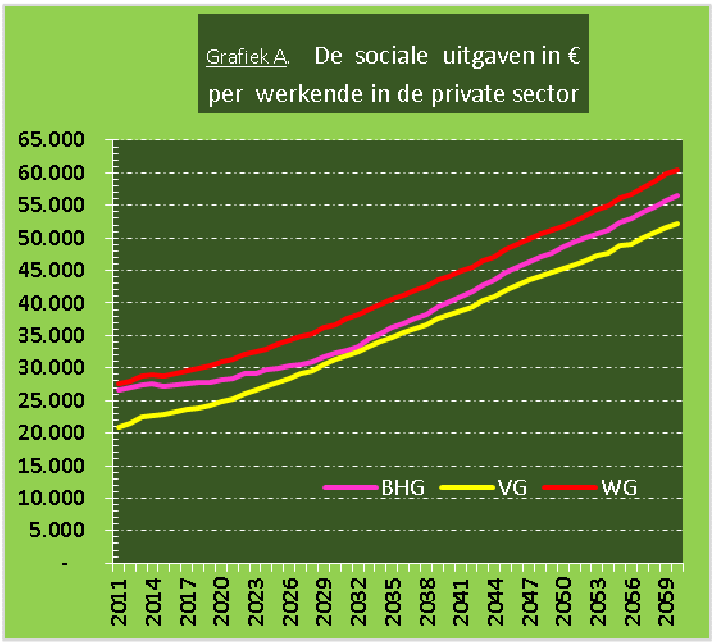
e. Veruit de moeilijkste sector is deze van de pensioenen. Pensioenen zijn vooral afhankelijk van het verleden: aantal jaren in ieder stelsel (werknemers – zelfstandigen – overheid, statutair of contractueel); hoogte van het inkomen en inkomensplafond; gelijkgestelde dagen; leeftijd; geslacht; al of niet gezinspensioen; en bovenop een kluwen van pensioenreglementeringen. Pensioenen zijn ook afhankelijk van de toekomst: de levensverwachting van de gepensioneerde en de partner; de welvaartaanpassingen. De SCvV geeft echter voor ieder jaar en voor ieder stelsel zowel het aantal gepensioneerden als de bedragen. Zeer ver kunnen we dus niet ontsporen.

Resultaten

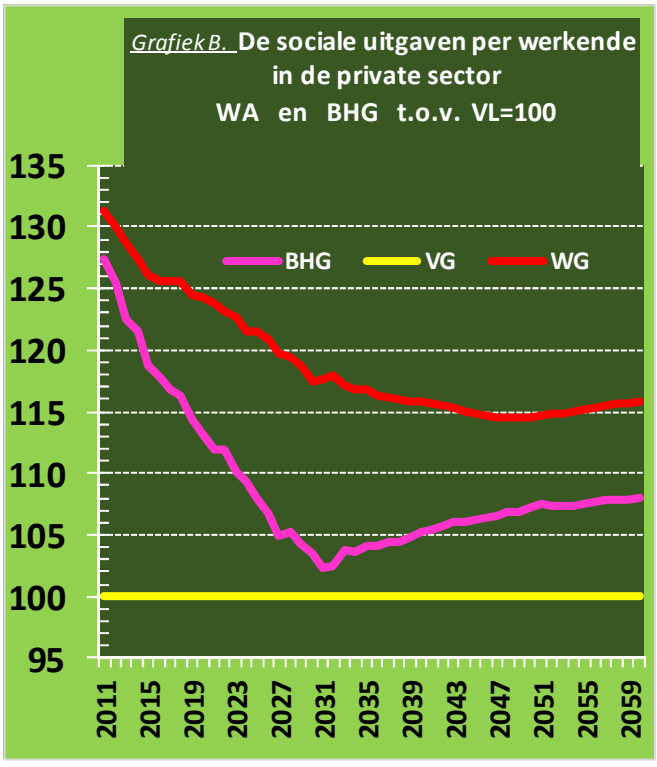
	2011	***2020***	***2030***	***2040***	***2050***	***2060***
Totaal sociale uitgaven in miljard € (aan constante prijzen van 2006)						
BHG	8,9	10,4	12,8	15,9	19,1	22,3
VG	47,0	57,9	73,2	89,5	106,5	123,8
WG	27,5	32,4	39,6	48,4	57,8	67,4
totaal	83,4	100,7	125,6	153,8	183,4	214,5
Totaal aantal werkenden in de private sector in x 1.000 (volgens woonplaats)						
BHG	333	370	397	396	394	395
VG	2.243	2.324	2.342	2.343	2.350	2.369
WG	1.000	1.046	1.078	1.095	1.114	1.130
totaal	3.576	3.740	3.817	3.834	3.858	3.894

Bron: eigen berekeningen (behalve het totaal van de sociale uitgaven: SCvV - jaarverslag 2013 - bijlage)

Omdat het bbp de omvang meet van de economische activiteit op een grondgebied, kan dit op een klein grondgebied tot onzinnige informatie leiden. Dit is het geval in Brussel waar de helft van het tewerkgesteld personeel bestaat uit pendelaars uit Vlaanderen en Wallonië. De gewestelijke bbp's gebruiken zou de indruk geven dat de sociale uitgaven in Brussel maar de helft bedragen van de werkelijkheid; in Wallonië zouden ze schijnbaar veel hoger zijn dan in werkelijkheid. (zie ook: Slot)

Een eerste alternatief is de sociale uitgaven uitdrukken als een bedrag per werkende in de private sector. Zie *Grafiek A.* De werkenden in de private sector (als benadering van de marktsector) zijn de eenvoudigste en best benaderende weergave van de financiële draagkracht in een maatschappij als de onze.
Grafiek A is zeer duidelijk. De kosten van de vergrijzing in Wallonië en in Brussel zijn aanzienlijk hoger dan in Vlaanderen. Het bezwaar is dat de euro's over een periode van vijftig jaar niet dezelfde waarde hebben (de waarde stijgt met de toenemende productiviteit).
Daarom grafiek B. Hierin worden de Waalse en Brusselse cijfers uit grafiek A uitgedrukt als een percentage van de Vlaamse.

Grafiek B laat duidelijk zien hoe groot de procentuele kloof is tussen Wallonië en Vlaanderen. Het is ook duidelijk dat de kloof kleiner wordt: van ruim 30 % in 2011 tot 15 % in het jaar 2044 en dan op dat niveau blijft met een amper zichtbare neiging om vanaf 2055 te stijgen. Ook tussen BHG en Vlaanderen is er in 2011 een zeer grote kloof: 27 %. Deze kloof wordt snel kleiner tot bijna gedicht in 2031 maar stijgt dan regelmatig tot in 2060.
De reden van de snelle en sterke daling in Wallonië en vooral in Brussel ligt in de aanname van het scenario van het Planbureau dat in die periode een sterke stijging van de tewerkstellingsgraad in deze Gewesten voorziet.

Slot

De KvV bestaan dus zowel uit een teller (de draaglast; dit zijn alle sociale uitgaven) en een noemer (de draagkracht; bij de SCvV is dit het bbp, in onze benadering is dit het aantal personen dat werkt in de private sector). Deze financieel-economische benadering van de KvV is dus van een totaal andere aard, veel omvattender en veel nauwkeuriger dan een zuiver demografische. Deze laatste laat zelfs niet toe om een uitspraak te doen over de kosten van de vergrijzing.
Bovenstaande vergelijking tussen de Gewesten zegt niets over de betaalbaarheid van de kosten van de vergrijzing. De laatste maanden is de bezorgdheid waarmee men naar dit probleem kijkt terug toegenomen, zowel in België als internationaal. Ook in Vlaanderen zullen die kosten hoog oplopen. Mits gedurfde en krachtdadige maatregelen kunnen we erin slagen om de uitgaven voor onze ouderen betaalbaar te houden, zonder hun bezit en/of het geld van de jongeren af te pakken. Een splitsing van de sociale zekerheid is wel noodzakelijk maar onvoldoende. Zij die beweren dat de Vlamingen boven hun eigen hoge kosten ook nog de hogere kosten van de vergrijzing in Wallonië en in Brussel kunnen betalen, zonder zelf armer te worden, moeten dit toch eens duidelijk aantonen.

Herman Deweerdt

Het volledige artikel kan U lezen op www.doorbraak.be/nieuws/economie/kosten van de vergrijzing.

KORTE BERICHTEN

PLECHTIGE OVERHANDIGING VAN DE PETITIE "Nederlands Vanzelf Sprekend"

Zoals bekend werd een Actiegroep Nederlands opgericht die bezorgd is inzake handhaving van de standaardtaal. Zij bestrijdt de slordigheden in het 'verkavelingsvlaams', het zogenaamd 'Belgisch Nederlands' en in het 'Poldernederlands'.
Op vrijdag 23 mei 2014 werd de petitie, ondertekend door 5.400 Vlamingen en Nederlanders, plechtig overhandigd aan Geert Joris, algemeen secretaris van de Taalunie in het Felixpakhuis te Antwerpen. Hij werd er geassisteerd door een viertal medewerkers. De leden van de Actiegroep, geleid door Stijn Verrept, willen hun doelstellingen geconcretiseerd zien voor versteviging van het Standaardnederlands in het onderwijs, zijnde een hernieuwde impuls richting taaleenheid tussen Nederland en Vlaanderen. Het gaat immers om het komend taalbeleid waarvoor de Taalunie - als adviesorgaan voor de ministers - betekenisvol kan zijn. De pers was vertegenwoordigd door de persverantwoordelijke van de Taalunie zelf en door een journalist van het agentschap Belga.
Uit zowel de tussenkomst van Geert Joris zelf als de toelichting bij de petitie bleek er grote overeenstemming te bestaan in opvattingen. Voor de bevordering van de beheersing van het Nederlands in de klaslokalen onderstreepte Frans Daems, taaldidacticus, de waarde van rijk taalmateriaal in een rijke taalomgeving. In zijn antwoord bracht Geert Joris de nuance aan: "*Het gaat ons minder om het bestrijden van oppervlakkige verschillen tussen Nederland en Vlaanderen¸ dan om taalvaardigheid in het algemeen.*"

Piet Hein Jongbloet

FINANCIËLE PROBLEMEN VLAAMSE ZIEKENHUIZEN

Uit een studie van Zorgnet Vlaanderen blijkt dat eind 2013 vier op de tien Vlaamse ziekenhuizen in het rood eindigden, een verdubbeling in vergelijking met eind 2012. Bovendien haalde maar één op de tien ziekenhuizen nipt het "*breakeven*". Volgens Peter Degadt, topman van Zorgnet Vlaanderen, is dit te wijten aan de recurrerende lineaire besparingen door de overheid op de basisinkomsten, op de medische hulpmiddelen, op de geneesmiddelen en op de artsenhonoraria. Aan de andere kant blijft ze loonsverhogingen en andere stijgingen van de personeelsuitgaven toekennen waar geen financiering voor is.
Ten gronde stelt men vast dat het huidig financieringssysteem van de ziekenhuizen in mekaar aan het storten is. Inderdaad zit het huidig systeem zo in mekaar dat elke besparing het ziekenhuis er toe aanzet meer prestaties te leveren, wat de overheid er weer toe aanzet nog meer te besparen. Bovendien leiden de besparingen ook tot steeds hogere afhoudingen op de honoraria van artsen, waarna die geneigd zijn om de supplementen voor de patiënten te verhogen. Om uit deze vicieuze cirkel te geraken is een andere, meer correcte financiering nodig, die niet aanzet tot kwantiteit maar tot kwaliteit.

Bron: DS 24.03.14

Albert Baert

APOTHEKERS DELEN PATIËNTENGEGEVENS

Recent werd door de beroepsverenigingen en de minister van Volksgezondheid de oprichting aangekondigd van een gedeeld farmaceutisch dossier. Het moet een veiliger geneesmiddelengebruik garanderen door overdoseringen, dubbele medicatie en verkeerd gebruik tegen te gaan. Daartoe kan elke apotheker een deel van de medicatiegegevens in het dossier raadplegen. De patiënt moet wel zijn goedkeuring verlenen.

Jan Dockx

MEDISCHE TECHNOREVOLUTIE

Luc Van den hove, Ceo van het Leuvens nano-elektronica onderzoekcentrum Imec, wil de dertig jaar oude instelling de komende jaren nog beter op de wereldkaart plaatsen. Samenwerkingsresultaten met de elektronicareus Samsung werden recent in San Francisco en in Brussel voorgesteld. De "Simband", een polsbandje dat verschillende parameters (circulatietijd, zuurstofgehalte van het bloed, hartslag, suikergehalte, bloeddruk, huidtemperatuur enz.) continu monitort en opslaat in de "cloud" is een voorbeeld van dit grootschalig project voor gezondheidsmonitoring.
De echte meerwaarde zit vooral in de doorkoppeling van al die gegevens naar, en de verwerking door, een centraal dataplatform "Sami". De software van dat platform analyseert de data, geeft tips, waarschuwingen en advies. Ook worden op die manier gegevens van miljoenen patiënten verzameld voor statistische verwerking en wetensschappelijk onderzoek. Zo kan ook veel efficiënter aan preventie worden gedaan.
Twee uitdagingen dienen nog te worden overwonnen: het energieverbruik van zulk apparaat moet naar beneden en de beveiliging van de persoonlijke medische data moet worden gegarandeerd. Verdere toepassingen en onderzoeksgebieden van Imec zijn gepersonaliseerde medische screeningmethoden. De ultieme vervaging tussen mens en technologie komt eraan. Het inplanten van chips in het netvlies is reeds een realiteit, het inplanten ervan in onze hersenen is misschien korter bij dan wij vermoeden.

Bron: DT 05.06.14

Frank Goes

INSTAPPROEF VOOR LEERKRACHTEN

André Oosterlinck, voorzitter van de associatie van de KU Leuven, opende in april het debat over de 'intelligentie' van ons lerarenkorps: "Onze kinderen moeten overleven in een complexe en snel veranderende wereld. Ze moeten dat leren van een lerarenkorps dat behoudsgezind is en gemiddeld een te laag intellectueel niveau heeft. De geplande onderwijshervorming zal nooit slagen als niet eerst de lerarenopleiding grondig hervormd wordt." Hij pleitte voor het Fins model waar elke leerkracht universitair is en enkel met de opleiding mag beginnen na een geslaagd toelatingsexamen. De onderwijswereld stond in rep en roer. Er volgden tal van reacties. "Hij stigmatiseert. Hij focust teveel op cognitieve competenties. Het beleid moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Je kunt de schuld niet in de schoenen van de leerkrachten schuiven. Het beroep moet aantrekkelijker worden gemaakt. Zijn uitspraken zijn cru en denigrerend."

In juni klonk het verhaal al veel genuanceerder. Een werkgroep 'instroom', samengesteld uit afgevaardigden van de koepels, de vakbonden en het hoger onderwijs aangevuld met experts,

stelde een 'oriënteringsproces' voor in drie stappen. *Stap één*: leerlingen met onderwijzend potentieel reeds in de middelbare school informeren en warm maken voor de baan. *Stap twee*: de instapproef zelf. *Stap drie*: snelle en grondige bijsturing wanneer 'leemtes' aan het licht komen tijdens de opleiding. De instapproef zelf moet peilen naar kennis, vaardigheden en attitudes. Concreet betekent dit peilen naar taalbeheersing Nederlands, in team werken, empathisch vermogen, leerpotentieel en motivatie. De proef geldt voor alle opleidingen van alle instellingen en wordt centraal georganiseerd of online afgelegd. De proef is dezelfde voor gelijkaardige opleidingen, maar kan verschillen, bijvoorbeeld tussen kleuter- en secundair onderwijs. De proef is verplicht maar niet-bindend, toch niet in het begin. In de toekomst kan de proef wel bindend worden als ze haar deugdelijkheid heeft bewezen over meerdere jaren.

Maar er blijven ook nog veel vragen. Wanneer testen? Wat met zij-instromers die uit andere sectoren komen? Wat met de leerkrachten van het volwassenenonderwijs? Kan en zal men én voldoende kandidaten aantrekken én de lat hoog genoeg leggen? Wat moet er gebeuren met de algemene oriënteringsproef die er zou komen voor iedereen die aan hoger onderwijs wil beginnen?
De nieuwe minister van Onderwijs heeft alvast al veel werk op de plank liggen.

Bron: DT 05.04.14 en DS 07.04.14; 05.06.14

Hendrik Verbrugge

REGIONALE UITGAVEN GEZONDHEIDSZORG LNZ 2013

Op 25 april ll. publiceerde het Vlaams en Neutraal Ziekenfonds (V&NZ) regionale cijfers over de uitgaven voor gezondheidszorg in 2013 binnen de Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen (LNZ), goed voor 4,52 % van de Belgische bevolking en gegroepeerd in 7 ziekenfondsen (2 in Vlaanderen, 4 in Wallonië en 1 in Brussel).
De gemiddelde ziektekosten per hoofd in Vlaanderen bedroegen 2.042, 74 euro, in Wallonië 2.160,44 euro en in Brussel 2.009,64 euro. Dat betekent een meeruitgave in Wallonië t.o.v. Vlaanderen van 117,70 euro of 5,8 %.

Binnen diezelfde LNZ was de participatie aan het Globaal medisch Dossier (GMD) in Vlaanderen 57,55 %, in Wallonië 37,50 % en in Brussel 33,29 %. Dat betekent een 54 % hogere participatie in Vlaanderen dan in Wallonië.
Eveneens binnen dezelfde LNZ hadden 11,82 % van de leden in Vlaanderen een dossier met verhoogde tegemoetkoming, tegenover 21,93 % in Wallonië en 19,03 % in Brussel. Dat betekent een 86 % hogere participatie in Wallonië dan in Vlaanderen.

Tenslotte bedroeg, steeds binnen de LNZ, het gemiddeld aantal dagen arbeidsongeschiktheid en invaliditeit in Vlaanderen 17,76 dagen per gerechtigde, in Wallonië 23,07 dagen en in Brussel 14,99 dagen. Dat betekent 5,31 dagen of 30 % meer in Wallonië dan in Vlaanderen.

Eric Ponette

HOEVEEL NEDERLANDSTALIGE KIEZERS ZIJN ER NOG IN BRUSSEL?

Het aantal Nederlandstalige inwoners in Brussel is in de laatste decennia geleidelijk gedaald. In aanloop naar de recente verkiezingen waren er opnieuw alarmerende berichten over een verdere daling. Steunend op het aantal Nederlandstalige identiteitskaarten zouden er nog iets meer dan 45.000 Nederlandstalige kiezers overblijven.[1,2] Toen de stemmen geteld waren, bleek dat het aantal Nederlandstalige stemmen zowel relatief als absoluut gestegen was: 55.570 kiezers hebben gestemd voor het Vlaams Parlement.[3] Voor het federale parlement waren er 46.000 stemmen voor Nederlandstalige lijsten alhoewel die lijsten, ten gevolge van de zesde staatshervorming, geen enkele kans op een zetel hadden. Dus meer Nederlandstalige kiezers dan Nederlandstalige inwoners?
Deze cijfers tonen dat het aantal Vlamingen of Nederlandstaligen in Brussel geen vaststaand getal is en niet eenvoudig kan gemeten worden. Wellicht de meest betrouwbare cijfers over kennis en gebruik van talen staan in de "Taalbarometer" van VUB-onderzoeker Rudi Janssens. De 3de taalbarometer[4], gepubliceerd in 2013, toont dat slechts 5,2% van de Brusselaars leven in een eentalig Nederlandstalig gezin, maar dat in ruim 22% van de gezinnen Nederlands gesproken wordt, meestal naast aan andere taal. Het aantal Brusselaars dat goed of uitstekend Nederlands spreekt is gedaald tot 23%, maar het aantal Brusselaars dat Nederlands spreekt is gestegen. Deze positieve evolutie is grotendeels te danken aan het Nederlandstalig onderwijs en daar ligt ook de weg tot verdere verbetering. We mogen niet pessimistisch zijn over de toekomst van de Vlamingen en van het Nederlands in Brussel.

Bronnen:
1. 't Pallieterke 14/02/14;
2. Brussel Deze Week 15/05/14;
3. Brussel Deze Week 27/05/14;
4. http://www.briobrussel.be/ned/webpage.asp?WebpageId=1037

Robrecht Vermeulen

HUISARTS EN GEWELD

Een enquête van Mediplanet, de website voor Belgische gezondheidsprofessionals, toont aan dat drie kwart van de huisartsen geconfronteerd worden met geweld in de praktijk. Bij 1 op 3 gaat het om fysische agressie, in de andere gevallen om verbaal geweld. Het Vlaams artsensyndicaat kwam bij een bevraging bij 400 huisartsen tot hetzelfde resultaat. Het is één van de oorzaken van de vaak voorkomende "burnout" bij artsen.
De belangrijkste redenen voor de patiënt om agressief te worden zijn het niet verkrijgen van een ziektebriefje, medicatie of geldproblemen.
Slechts 1 op 4 artsen dient een klacht in. Dat maakt de huisarts stilaan tot een risicoberoep.
Dat is meteen de reden waarom groepspraktijken meer en meer opgestart worden. Die bieden extra bescherming.

Jan Dockx

GEWIJZIGDE AANPAK WERKHERVATTING BIJ PSYCHISCHE AANDOENINGEN

Dat het met de psychiatrische thuiszorg in ons land pover gesteld is, ondervinden de meeste van onze patiënten sinds jaar en dag. Elk initiatief dat ter zake genomen wordt is er steeds een dat hopeloos te laat komt maar dat wij toch altijd opnieuw met open armen ontvangen. Psychisch ziek zijn draagt op zich al een zwaar stigma mee en maakt het voor werkwilligen zeker niet makkelijk wanneer het over werkhervatting gaat. Binnen de thuiszorg zelf bestaat er erg weinig deskundige ondersteuning, laat staan dat er op de werkplaats degelijke opvang of begrip aanwezig is voor begeleiding van deze werknemers.
Dat RIZIV, VDAB, ziekenfondsen, arbeidsgeneeskunde en andere instanties de handen in elkaar slaan is hoopgevend. Nu het tot de beleidsmensen

en de maatschappij doordringt dat het grootste deel van de chronische zieken worstelen met belangrijke psychische aandoeningen en dat dit een zware kost betekent binnen de ziekteuitkering, is het ook logisch dat de remediëring van deze problematiek een nieuwe en intense aanpak krijgt. Er werden verschillende pistes voorgesteld en uitgewerkt die de werkgever en werknemers moeten helpen bij reïntegratie in het werkmilieu. Op deze manier krijgt het land ook misschien en betere OESO-score in deze materie.

Chris Geens

HADRONTHERAPIE

De Waalse regering maakt 47 miljoen wetenschapsgeld (Marshallgeld) vrij voor de oprichting van een eigen centrum voor hadrontherapie in Charleroi en hoopt op aanvullend geld uit de (niet-gesplitste) ziekteverzekering. Dat gebeurt kort nadat de KU Leuven samen met de UCL en met de steun van de UGent had aangekondigd een gelijkaardig centrum op te richten in Leuven.

De Belgische radiotherapeutenverenigingen reageren kritisch en verwijzen naar een recent rapport van het Kenniscentrum dat pleit voor een concentratie van de expertise en de behandeling van de zeldzame en complexe kankers, die voor deze behandeling in aanmerking komen (jaarlijks ongeveer 180 à 200 patiënten in België of amper 0,5 % van de 35.000 patiënten, die elk jaar radiotherapie krijgen). KU Leuven rector Rik Torfs stelt dat de burgemeester van Charleroi, gesteund door de Waalse regering, om electorale redenen een initiatief neemt alsof hij eigenhandig kan beslissen over de inzet van overheidsmiddelen. Zijn UCL-collega Delvaux bestempelt het project als pure "geldverspilling". Het project in Charleroi is niet levensvatbaar, klinkt het want het Waals centrum kan slechts hopen op 60 patiënten. Dr. L. Ide (N-VA) noemt de actie van Magnette het zoveelste staaltje van de wafelijzerpolitiek van de PS. Hij wijst er ook op dat de aanwezigheid van twee centra zal leiden tot extreem overaanbod, dus tot overconsumptie en veel meer uitgaven voor de ziekteverzekering.

Commentaar: Mooi staaltje van het recent zo bejubelde "positieve samenwerkingsfederalisme" volgens Waals model of toch "eigen volk eerst"?

Bronnen: Artsenkrant 30.04.14; DS 06.05.14

Albert Baert

VERPLICHT EN VRIJWILLIG INBURGERINGSTRAJECT

"Inburgeren gebeurt meer en meer vrijwillig" is de kop van een artikel in De Standaard van 11 april ll.. Het aantal nieuwkomers dat vrijwillig een inburgeringstraject aflegt is de laatste jaren flink gestegen. In 2010 volgde slechts 33% van alle inburgeraars vrijwillig les, in 2013 bijna 60%. De verklaring daarvoor ligt ten dele bij het feit dat de samenstelling van de groep nieuwkomers de laatste 10 jaar duidelijk veranderd is. Veruit de meeste nieuwkomers vandaag zijn Europeanen. De meeste uit Nederland (15%), daarna Polen (11%) en Roemenen (8%). In het verleden vormden Marokkanen en Turken de grootste groep, maar in 2013 bezetten zij slechts de zesde en twaalfde plaats met 4 en 2%.

Het inburgeringsbeleid in Vlaanderen en Brussel bestaat nu tien jaar. Europese nieuwkomers zijn niet verplicht een inburgeringstraject te volgen, en zij worden "rechthebbende inburgeraars" genoemd. In 2010 volgden tweemaal zoveel verplichte inburgeraars (11.589 versus 6.122) de lessen, in 2013 was het bijna omgekeerd. Dan volgden 9.797 rechthebbende inburgeraars de cursus, tegenover 6.302 verplichte. Een inburgeringstraject doorlopen is van groot belang voor het uitbouwen van een goede toekomst in Vlaanderen. Ze krijgen Nederlandse les, leren de gebruiken en gewoonten van ons land in het vak maatschappelijke oriëntatie, en krijgen ook loopbaanbegeleiding. In een paar getuigenissen spreken de nieuwkomers zich positief uit over dit inburgeringstraject.
Misschien een tip voor de Franstaligen in de Vlaamse Rand rond Brussel?

Jan Van Meirhaeghe

SCHOLENBOUW IN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

De Vlaamse scholenbouw kampt met problemen van capaciteit, wachttijden en financiering.
Als gevolg van de vergroening komen nu niet alleen de scholen in het basisonderwijs (kleuter en lager), doch ook die in het middelbaar in moeilijkheden. Tegen 2018 is er nood aan 21.000 extra stoeltjes in de basisscholen (11.500 in kleuter- en 9.500 in lager onderwijs) in Vlaanderen en 6.000 in de Vlaamse scholen in Brussel (Guy Tegenbos, DS 21.05.14). Na de "boom" in het basisonderwijs volgt in 2018 hetzelfde fenomeen in het middelbaar, vooral in de grote Vlaamse steden en de Vlaamse Rand rond Brussel, doch het beleid is er nog niet mee bezig (Tom Ysebaert, DS 09.04.14).
De wachtlijsten in de scholenbouw waren nog nooit zo lang: eind 2013 kwamen dossiers in aanmerking, die ingediend waren in 2002 of vroeger (BM, DT 20.05.14).

De financiering van de scholenbouw door de Vlaamse regering gebeurt actueel via het systeem van de publiek-private samenwerking (PPS) in het raam van het bouwproject "Scholen van Morgen". Hierbij worden het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud gerealiseerd door een vennootschap waarvan de Vlaamse regering, AG Real Estate als bouwpartner en Fortis als bankier, deel uitmaken. Het schoolbestuur betaalt in ruil 30 jaar lang een vergoeding (Tom Ysebaert, DS 29.04 en 28.05.14). Via dat systeem zou de volgende Vlaamse regering voor de vergroening in het basisonderwijs in Vlaanderen alleen al 400 miljoen euro extra tussen nu en 2018 moeten investeren, dus 80 miljoen per jaar.
Dat is echter slechts een kleine fractie van het kostenplaatje: daar bovenop heeft het gesubsidieerd onderwijs een wachtlijst ter waarde van 2,7 miljard en heeft het gemeenschapsonderwijs een investeringsachterstand van 2 miljard, samen dus 4,7 miljard euro (Guy Tegenbos, DS 21.05.14).

Bovendien is er kritiek op de PPS-constructie vanuit de scholenkoepels wegens de oplopende prijs en het gebrek aan betrokkenheid (Tom Ysebaert, DS 29.04.14). En er is meer. Het ziet er nu naar uit dat Europa niet zal aanvaarden dat de bedragen voor het bouwprogramma buiten de begroting gehouden worden (Tom Ysebaert, DS 28.05.14). Indien dat bevestigd wordt, heeft de volgende Vlaamse regering een probleem.
Intussen blijft Vlaanderen geld transfereren naar het zuiden, zonder merkbaar respect van de ontvangers.

Eric Ponette

KINDERAFDELING INTENSIEVE ZORGEN

De Vlaamse en Franstalige spoedartsen klagen dat er in de kinderafdelingen intensieve zorgen te weinig plaatsen zijn. Als één van de laatste van Europa

heeft België in 2014 kwaliteitsnormen uitgevaardigd die te ver gaan voor de normering van de huidige gespecialiseerde centra waarbij de voorwaarden zo streng zijn in Vlaanderen dat nog twee centra overblijven: Gent en misschien ook nog Leuven.
Dit is onverantwoordelijk waarbij er doden zullen vallen. Het is soms van levensbelang dat kinderen zo snel mogelijk intensieve zorgen krijgen. Als één van de twee overblijvende ziekenhuizen het kindje moet komen ophalen kan dat uren duren. Bovendien is de capaciteit van deze centra beperkt en hebben ze niet de verplichting om op te nemen.
In Antwerpen waar 1 op 3 kinderen geboren wordt is de nood het hoogst. De kwaliteitsnormen verbeteren maar de financiering loopt mank. Wederom een argument voor …

Jan Dockx

BUITENSCHOOLSE OPVANG IN VLAANDEREN

Buitenschoolse opvang vinden wordt voor veel ouders een groot probleem. Een ruime helft van de Initiatieven voor Buitenschoolse opvang (IBO's) is vaak overbezet en dat cijfer gaat de laatste drie jaar in stijgende lijn. De bezettingsgraad voor die opvang was in 2012, vooral de eerste uren na de schooluren, 87% in het Brussels Gewest en loopt op tot 121% in Vlaams Brabant en tot 127% in Antwerpen. Het Vlaams beleidsplan voor Welzijn voorzag in een hervorming, maar die is nog niet gebeurd. De vernieuwingsoperatie zelf zal voer zijn voor de volgende Vlaamse regering want tegen die tijd komen, via de staatshervorming, ook de federale middelen over.
Een Staten-Generaal die op 24 april 2014, op initiatief van de Vlaamse ministers, Jo Vandeurzen, Pascal Smet en Ph.Muyters, in het Vlaams Parlement werd gehouden, moest soelaas brengen. Deze Staten-Generaal, die een eerste stap zette in het ontwikkelen van organisatiemodellen, formuleerde een aantal aanbevelingen en richtinggevende principes voor de bestuurlijke organisatie van de opvang en vrije tijd van schoolkinderen. Ondertussen moeten vele ouders het stellen met goedbedoelde experimenten, die natuurlijk geen structurele oplossing brengen.

Bronnen: DS 12.04.14 en www.vvsg.be

Frank Goes

DE KLASSIEKE EXAMENS AFSCHAFFEN?

Om vandaag te slagen in examens is één talent onontbeerlijk, namelijk de capaciteit om in korte tijd grote brokken informatie te verwerken en te reproduceren: 'Leren, testen en … vergeten.' Volgens onderwijsexperts is dit een relict uit het industriële tijdperk, toen scholen louter kennisfabrieken waren. Maar de wereld verandert snel: alleen al de hoeveelheid technische informatie verdubbelt elke twee jaar, zodat pas verworven kennis vaak al achterhaald is wanneer het diploma behaald wordt. En de tien meest gevraagde jobprofielen uit 2013 bestonden nog niet in 2010. Zijn we nu nog altijd op zoek naar mensen die kunnen bewijzen dat ze goed uit het hoofd kunnen leren en nu een test kunnen doorstaan, of willen we dat ze later met hun verworven kennis nog iets kunnen aanvangen?

Faculteiten van topuniversiteiten zoeken naar intelligentere vormen om naar kennis en inzicht te peilen in de plaats van het zuivere papegaaienwerk; hierbij individualiseren ze het leerproces. Basiskennis blijft noodzakelijk, d.w.z. het algemene kader en de formules, die moeten dan ook met oefeningen of cases getoetst worden of ze verworven zijn. Vervolgens draait het nieuwe leren meer en meer rond zelftests en 'peer evaluation', gericht op duurzame intrinsieke kennisverwerving. Leraars en proffen worden hierbij coaches. Studenten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheidszin. Testen worden open en online geplaatst, allemaal interactief, op maat gemaakt en arbeidsintensief. Het is gedaan met 'de luie leerling', want er moet immers vanaf de eerste tot en met de laatste les én gedurende de ganse les intensief meegewerkt worden.

Maar hoe doe je dat met groepen van 700 studenten? Intensieve individuele evaluatie vereist immers het opsplitsen van al die grote groepen en het inzetten van veel meer lesgevers. Maar is daar geld, tijd en ruimte voor? Willen alle proffen en studenten dat wel? Voor proffen is het natuurlijk veel gemakkelijker om 'ex cathedra' les te geven. Studenten hebben dan weer na verloop van tijd hun buik vol van al die papers en groepswerken. Beiden verlangen soms terug naar vroeger, naar 'die zee van vrije tijd', die je zelf vrij kon invullen, … maar die tijd is definitief voorbij, zowel voor proffen als voor studenten. Immers, we moeten nu al studenten opleiden voor jobs die nog niet bestaan, waarbij technologie zal gebruikt worden die ook nog niet bestaat, om problemen op te lossen, waarvan we nu nog niet weten dat ze zich zullen voordoen.

Bron: DT 31.05.14

Hendrik Verbrugge

900 GEÏNTERNEERDEN ONDERMAATS BEHANDELD

Op 7 mei organiseerde de Hoge Raad voor de Justitie een colloquium in de Kamer. Prof. Paul Cosyns was één van de sprekers. België telt 3.876 geïnterneerden waarvan een kwart (1.143) verblijft in de gevangenis. De overgrote meerderheid (900) wordt niet of ondermaats behandeld. Daarvoor is België sedert 1998 reeds veertien keer veroordeeld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.
Cosyns stelt voor de bevoegdheid over de zorg over te hevelen van het departement Justitie naar Volksgezondheid. Daarnaast moeten de geïnterneerden geïntegreerd worden in de algemene gezondheidszorg.
De komst van nieuwe gespecialiseerde instellingen in Antwerpen en Gent zal plaats bieden aan zowat 450 geïnterneerden.

Ingeborg Jeandarme van het kenniscentrum Forensische Psychiatrische Zorg onderzocht de dossiers van 531 geïnterneerden die tussen 2001 en 2010 in drie psychiatrische ziekenhuizen met een forensische afdeling behandeld werden. Eén op tien pleegde nieuwe feiten. De resultaten zijn zeer goed want de recidivecijfers liggen internationaal veel hoger.
Toch belandt meer dan de helft van de geïnterneerden terug in de gevangenis voor gemiddeld 760 dagen waarbij heropsluitingen gebeuren zonder tussenkomst van een advocaat.

Jan Dockx

WET ANCIAUX INTEGRAAL GOEDGEKEURD

In de Kamer werd de wet Anciaux, die bepaalt dat geïnterneerden niet meer zomaar zonder behandeling in een gevangenis mogen worden opgesloten, integraal goedgekeurd. Zij krijgen recht op een kwaliteitsvolle psychiatrische diagnose die leidt tot een aangepaste behandeling. Dat is een vooruitgang.
"Integraal" betekent echter ook dat het omstreden amendement, ingediend door de Open VLD, dat de geïnter-

neerde zelf moet opdraaien voor een deel van zijn opnamekosten, werd aangenomen. Dit creëert ongelijkheid: gedetineerden moeten niet betalen, geïnterneerden wel.
Verder zijn er geïnterneerden opgenomen in psychiatrische instellingen: die moeten niet betalen. Zij die in de gevangenis terechtkomen, moeten dat wel. Het gaat om veel geld en dat kan de geïnterneerde tot 6.000 euro kosten, behandeling en personeelskosten inbegrepen. Bij onvermogendheid worden ze vrijgesteld. Maar stel dat de geïnterneerde een huis heeft, zal men dit dan afnemen? Vaak is dit hun enige middel tot maatschappelijke reïntegratie. En wanneer het gaat om een verstandelijk gehandicapte geïnterneerde, kunnen de ouders opdraaien voor de kosten zelfs al is hij meerderjarig.
De drijfveer zal wel zijn dat het Forensisch Psychiatrisch Centrum (F.P.C.) in handen is van de privé– exploitant Sodexo.
Dit amendement zal evenwel de toets van het Grondwettelijk Hof niet doorstaan.

Jan Dockx

TEKORT AAN HUISARTSEN IN VLAANDEREN

Dit is een verhaal dat in de voorbije halve eeuw regelmatig terugkomt en steeds weten een aantal zogenaamde experts diverse oorzaken te benoemen die tot deze uitspraak leiden. Zij vertellen er dan opnieuw bij dat het gras aan de overkant veel groener is en halen enkele schrijnende lokale toestanden aan om, niet gehinderd door enige kennis over specifieke ontwikkelingen in de materie, te verkondigen dat het nog nooit zo erg is geweest.

Maar naast het aan de alarmbel trekken lees je in het verhaal van deze onheilsprofeten niets over de ware toedracht en nog minder over de mogelijke echte oorzaken ervan. In Vlaanderen vestigt elke arts zich immers nog steeds hoe en waar hij of zij het wenst en het RIZIV betaalt de kosten van de zorgverstrekkers terug als die maar volgens de wettelijke voorschriften gemaakt werden. Er is weinig controle op de kwaliteit van het werk en nog minder op het verband tussen de lokale noden, behoeften en relatie tot de gepresteerde zorg.
In het Vlaanderen van morgen moeten zorgverstrekkers niet enkel voor de individuele patiënten zorgen, maar ook met de lokale overheden samen de kwaliteit en de organisatie van de gezondheidszorg aansturen. Hierbij dienen ook het aantal artsen en diverse verstrekkers en de specifieke regionale noden in acht genomen te worden. Pas wanneer men hier echt goed zicht op heeft kan men spreken van een teveel of tekort aan artsen of zorgverstrekkers.

Chris Geens

HOGE BELGISCHE BELASTINGDRUK

Een nieuwe doorlichting van de Europese Commissie toont aan dat de totale belastingdruk in België in 2012 steeg van 44,2 naar 45,4 % van het bruto binnenlands product (bbp): daardoor wipt België over Zweden in het belastingklassement van de EU en moet het enkel Denemarken nog laten voorgaan met 48,1 % van het bbp.
De totale Belgische belastingdruk van 45,4 % bbp bestaat uit volgende componenten: belasting op arbeid (24,5 % bbp), op kapitaalsinkomsten en vermogen (10,1 % bbp) en op consumptie (10,8 % bbp). (zie tabel 1)

Tabel 1

Belastingdruk in België 2012	
Totaal	45,4 % van bbp
Op arbeid	24,5 % van bbp
Op kapitaalsinkomsten en vermogen	10,1 % van bbp
Op consumptie	10,8 % van bbp

Een andere wijze van vergelijking tussen de EU-landen is de berekening van de "impliciete belastingvoet" in vermelde drie sectoren, waarbij de belastingopbrengst niet uitgedrukt wordt in % van het bbp, doch berekend wordt in % van de totale belastbare basis. (zie tabel 2)

Tabel 2

Impliciete belastingvoet in België 2012	
Op arbeid	42,8 %
Op kapitaal	35,5 %
Op consumptie	21,1 %

Daaruit wordt besloten dat België voor de impliciete belastingvoet op arbeid de koploper is in de EU, op kapitaal enkel Franrijk, Italië en Luxemburg moet laten voorgaan, en op consumptie (via btw en accijnzen op tabak en alcohol) in de staart van het Europese peloton zit. We scoren ook niet hoog in het belasten van milieuvervuilende activiteiten.
Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Europese Commissie op 2 juni ll. een aantal aanbevelingen aan België deed, o.m. verlichten van de belastingdruk op arbeid en het laten uitdoven van subsidies met schadelijke milieugevolgen.

Bron: Jan-Frederik Abbeloos, DS 04.06.14

Eric Ponette

Europa en België hebben na de verkiezingen geen andere keus dan te zoeken naar een 'historisch compromis'. (…) In de EU moet het federale principe van de 'ever closer Union' worden losgelaten om de EU-hoofdtaken te formuleren en neventaken terug te brengen naar de corresponderende bestuursniveaus van de lidstaten, in België de deelstaten. (…) In België is een gelijksoortig 'historisch compromis' nodig: welk beleid blijft het best federaal en welk beleid hoort thuis bij de deelstaten.

Derk Jan EPPINK – DE STANDAARD – 10/05/14

Waar anderzijds wél nood aan is, is een 'europeanisering' van de nationale parlementen, (…) : de nationale parlementen (en bij ons zijn dat ook de deelstaatparlementen) moeten meer betrokken worden bij de besluitvorming van de lidstaten over en in de Europese Unie en moeten er meer tijd en middelen voor inzetten.

Matthias STORME – DE STANDAARD – 21/05/14

Een ziekenhuis mag geen patiënt met een beenbreuk wegsturen omdat het budget voor beenbreuken op is. Wie zich aanmeldt en in nood is, moét worden geholpen. Dat moet ook zo worden in de gehandicaptenzorg. Punt aan de lijn.

Guy TEGENBOS – DE STANDAARD – 23/05/14

VGV-MEDEDELINGEN

PRIJS DR. LUC BROECKAERT 2015

OPROEP aan ALLE VGV-leden en hun sympathisanten ter ONDERSTEUNING van de
tiende prijs Dr. Luc Broeckaert en familie 2015,
gericht op PREVENTIE en PRAKTIJK
voor onze Vlaamse vorsers
onder
de supervisie van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België

Bent U ook van oordeel dat onze Vlaamse collegae, die toponderzoek verrichten, meer steun verdienen voor hun inspanningen, vooral als die een praktische meerwaarde bieden aan onze ganse Vlaamse Gemeenschap en ook ver daarbuiten,

gelieve dan een bijdrage te storten

° ofwel voor bedragen vanaf 5 euro tot onbeperkt op de daarvoor speciaal geopende en uitsluitend daarvoor gebruikte rekening van Dr. Broeckaert:

BE24 9731 1596 3938

° ofwel UITSLUITEND voor bedragen vanaf 250 euro op de rekening van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde:

BE52 3751 1174 6709

met vermelding: “voor de prijs Dr. Broeckaert 2015” en van Uw rijksregisternummer, indien U een belastingverminderingsdocument wenst.

Gelieve ook bij elke storting een mail te sturen naar Dr. Broeckaert met vermelding van het gestorte bedrag op e-adres: broeckaert.luc@gmail.com
Meer info bij Dr. Broeckaert via e-mail of 0475 63 68 54; zie ook www.vgv.be

Heel veel dank.
Dr. Luc Broeckaert

STATUTAIRE ALGEMENE LEDENVERGADERING VGV 22 FEBRUARI 2014, KEIZERSKAPEL ANTWERPEN

1. Verslag statutaire algemene ledenvergadering van 23 februari 2013 te Antwerpen, HeadqARTers Katoennatie

Er zijn geen opmerkingen en het verslag wordt goedgekeurd. Dit verslag werd gepubliceerd in Periodiek.

2. Jaarverslag 2013

In memoriam :

Het VGV heeft dit jaar afscheid moeten nemen van haar oud-voorzitter Dr. Raymond Lenaerts. Wij danken zijn weduwe dat zij aanwezig is op deze vergadering ter nagedachtenis van haar echtgenoot die zo veel betekend heeft voor de vereniging.

In het afgelopen jaar hebben we ook afscheid moeten nemen van de volgende leden: Prof. Dr. Steven Boonen, Dr. Arnold Criel, Em. Prof. Dr. Arthur De Schepper, Dr. André Kint, Dr. Lodewijk Peeters, Dr. Peter Priem, Em. Prof. Georges Stalpaert, Dr. Jan Van Broeckhoven, Dr. Willy Van Herreweghe.

Wij bieden de familieleden nogmaals ons medeleven aan.

2.A Ledenwerving

Nieuwe leden: 13; overleden leden: 10; afgehaakte leden: 29

2.B VGV Cultuur :

Activiteiten 2013:
° HeadquARTers museum Katoennatie 23/02/13
° Tweedaagse “in Flanders Fields” 25-26/05/13
° De erfenis van Rogier van der Weyden, KMSK Brussel, 19/10/13

Geplande activiteiten:
° 24/05/14: Francisco De Zurbaran, PSK Brussel
° 6 & 7/09/14: Bezoek aan Amsterdam, programma in julinummer Periodiek

2.C Debat/Symposium

° zaterdagvoormiddag 22 februari 2014 te Antwerpen: debat over digitale medische communicatie en nieuwe rol van zorgverzekeraars/ziekenfondsen: verslag gepubliceerd in Periodiek april 2014
° zaterdag 27 september 2014: gemeenschappelijk symposium VGV-KAGB over “Welke toekomst voor de Forensische Psychiatrie in Vlaanderen?” in het Paleis der Academiën, auditorium Baron Lacquet, Hertogstraat, 1, 1000 Brussel
Voorlopig programma: zie Periodiek april 2014

2.D Periodiek
Er zijn geen nieuwe wijzigingen aan het beleid vorig jaar. Er worden inspanningen gedaan om sneller artikels te publiceren op de webstek.

2.E Politiek lobbywerk
° persbericht van het VGV op 11 december 2013: De beslissing om de contingentering in medische knelpuntsectoren af te schaffen moet vernietigd worden
° De Standaard : opiniestuk van voorzitter over internering
° Briefactie i.v.m Richtlijn van de Europese Commissie inzake de erkenning van beroepskwalificaties van Europese burgers die in een andere lidstaat hun beroep, met implicaties voor de volksgezondheid, willen uitoefenen

3. Financieel verslag 2013 en begroting 2014

Het financieel jaarverslag 2013 werd voorgesteld, goedgekeurd en de raad van bestuur ontving een ondertekende kwijting. De vergadering keurde het voorstel van een gewijzigde ledenbijdrage voor 2015 goed. Het lidgeld voor praktijkvoerende leden wordt verhoogd tot € 65. De bestaande reducties blijven ongewijzigd.
In 2013 bedroeg het totaal aan inkomsten bijna € 44.200. Het deel afkomstig van de ledenbijdragen beloopt € 14.700. Overigens was dit inkomstenbedrag ook zo begroot (€ 43.500). De uitgaven in 2013 bedroegen evenwel € 50.800 (ruim € 5.500 boven de begroting), zodat dit jaar opnieuw een relatief belangrijk verlies werd gemaakt. En dat terwijl een verlies van zo'n € 1.500 werd vooropgesteld. Verdere saneringen zullen dus nodig zijn, hoewel voor 2014 de vermindering van de personeelswerkuren in 2013 effectief vrucht zal afwerpen. De hoge kosten voor alle traditionele postverzendingen -we betalen ruim € 3.300 aan postzegels- doet de vraag opperen om in de toekomst toch meer en meer via e-post te communiceren. Er zal door het bestuur ook naar nieuwe inkomsten worden gezocht en hierbij wordt aan het aantrekken van één of twee kostendelende andere verenigingen gedacht. In het huidige bestel gaat het om een bedrag van bijna € 15.000 dat aan inkomsten wordt verworven via twee wetenschappelijke artsenverenigingen. (vroeger waren het er vijf; met bijna € 22.000 aan winst.) In het voorbije jaar werden dus terug de reserves aangesproken zodat het totaal aan liquiditeiten eind 2013 nog slechts ongeveer € 21.000 bedraagt.
De begroting voor 2014 blijkt trouwens zeer ongunstig, daar een verschil tussen inkomsten (€ 45.500) en uitgaven (€ 52.500) van € 7.000 wordt verwacht. Dat heeft de voorgestelde lidgeldverhoging met € 10 tot gevolg, wat een meeropbrengst van € 2.000 betekent. Extra sponsoring voor 'Periodiek' blijft natuurlijk meer dan welkom; vooral nu de vierkleurendruk van het tijdschrift in 2013 werd gerealiseerd. De zoektocht naar sponsoring voor het najaarsymposium wordt bij deze eveneens geopend. Ieders bijdrage en inzet ter zake is natuurlijk meer dan welkom.

4. Rondvraag
Geen bijzonderheden

Bart Garmyn, secretaris en **Geert Debruyne**, penningmeester

SYMPOSIUM FORENSISCHE PSYCHIATRIE IN VLAANDEREN (27 SEPTEMBER 2014)

Zaterdagvoormiddag 27 september a.s. richt het VGV samen met de KAGB (Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België) een symposium in met als thema "Welke toekomst voor de Forensische Psychiatrie in Vlaanderen?"

Dit gaat door in het Paleis der Academiën, Hertogstraat, 1, te Brussel. Het begint om 9u00 en eindigt om 12u25 met een receptie.

Na verwelkoming door KAGB-voorzitter Prof. dr. Bernard Himpens volgen vier centrale lezingen, die worden gebracht door experts in de materie:
° Prof. dr. Chris Dillen ("De gerechtspsychiater")
° Prof. dr. Kris Goethals ("Wetenschappelijk onderzoek in forensische psychiatrie")
° Dr. Rudy Verelst ("Psychiatrische hulpverlening in het Belgisch gevangeniswezen")
° Em. Prof. dr. Paul Cosyns ("Advies van de KAGB over de forensische psychiatrie")

Daarop volgt een paneldiscussie met bovendien:
° de heer Henri Heimans, Kamervoorzitter hof van beroep te Gent en voorzitter Cbm bij gevangenis Gent
° Dr. Inge Jeandarme, Coördinator Kenniscentrum Forensische Psychiatrische Zorg OPZC Rekem
° Dr. Ri De Ridder, Directeur-generaal RIZIV
° de Heer Dirk Leestmans, journalist bij VRT
Het slotwoord krijgt u van VGV-voorzitter Dr. Jan Dockx.

Deelneming is gratis, doch inschrijving op VGV-secretariaat (info@vgv.be) is noodzakelijk.
Accreditering rubriek 6 Ethiek en Economie is goedgekeurd.

VVMV - BERICHTEN

GEZONDHEIDSZORG IN VLAANDEREN, DAT DOEN WIJ SAMEN

De aanloop

De voorbije jaren werden heel wat studies gedaan en kwamen er op diverse symposia een aantal creatieve voorstellen naar buiten om de gezondheidszorg in Vlaanderen te optimaliseren. VGV–VVMV hebben de voorbije decennia zelf meerdere onderwerpen en pijnpunten aangesneden en hierbij oplossingen naar voor gebracht die op innovatieve wijze, voor een duidelijke en verbeterde aansturing van de Vlaamse gezondheidszorg kunnen zorgen. Er werden ook meerdere voorstellen grondig uitgewerkt, en of het nu ging over het belang van het investeren in wetenschappelijk onderzoek, het uittekenen van nieuwe plannen voor een toekomstgerichte Vlaamse gezondheidszorg, over de problematiek van verslaving en middelengebruik of over opleiding en ingangstoets, steeds opnieuw wisten onze organisaties de juiste personen samen te brengen, de aandacht van media en overheid te trekken en duidelijke stellingen naar voor te brengen die brede weerklank vonden. Nu is het de hoogste tijd om het voorbije studiewerk in de komende programma's in te passen. Vraag is natuurlijk wie hier het voortouw gaat nemen en wie de bakens uitzet.

De Vlaamse gezondheidszorg

Vlaanderen heeft de reputatie een kwaliteitsvolle gezondheidszorg te bieden en zou hier best in de komende decennia blijvend werk van maken.

Een probleem hierbij is dat wij hier inderdaad zeer hoogstaande geneeskunde op zeer diverse terreinen aanbieden maar dat wij de bereikbaarheid ervan voor de gehele bevolking moeten blijven garanderen. De sterk voortschrijdende kansarmoede en de voortdurend oplopende kostprijs zijn inderdaad bepalende factoren bij de organisatie van de bereikbaarheid van kwaliteitsvolle gezondheidszorg.

De economische situatie en de beschikbare middelen dwingen onze overheden en ook de bevolking om keuzes te maken. Elke zorg kan immers niet ongebreideld tot bij elkeen gebracht worden. Vlaanderen moet de gezondheidszorg rationaliseren, optimaliseren en met veel zin voor creativiteit ook zorgzaam spreiden over diverse locaties en bevolkingslagen. Hier dringt zich duidelijk intense samenwerking op tussen alle actoren en het wordt een kwestie van geven en nemen. De keuzevrijheid van de zorgverstrekkers maar ook die van de zorgontvangers moeten wij met een andere bril bekijken. Er moeten goed onderbouwde programmatiecriteria komen en netwerkvorming is een wezenlijk element om de beschikbaarheid van de beste zorg over alle regio's mogelijk te maken.

De basisgezondheidszorg

Nog al te dikwijls wordt de gezondheidszorg in Vlaanderen niet als een geheel bekeken maar wel vanuit verschillende beroeps- en doelgroepen benaderd. Men heeft het nog veel te vaak over de eerste lijn, de huisartsgeneeskunde, de paramedici en de specialisten, waarbij elk van deze subgroepen eerst voor de eigen eisen gaan en pas nadien het geheel bekijken. De huidige en ook de toekomstige gezondheidszorg moeten wij benaderen vanuit de basisgezondheidszorg, dat is de zorg die voor elkeen maximaal bereikbaar is en die ook in nauw verband staat met de welzijnszorg. Hier staat het individu, binnen eigen omgeving, met directe contacten binnen de lokale socio-economische omgeving, centraal in de vraag naar zorg en bij het ontvangen ervan. De andere disciplines die natuurlijk ook voor elkeen zo goed mogelijk beschikbaar moeten zijn, dienen zich te enten op die goed georganiseerde en makkelijk te bereiken basiszorg. De integratie van deze diverse en wezenlijke onderdelen van de gezondheids- en welzijnszorg vraagt nog een grote inspanning van iedereen en ook de preventie, de levensfase zorg en de zorgen aan het levenseinde moeten hiervan geïntegreerd deel uitmaken.

Onze Gemeenschap heeft hier grote nood aan accurate en recente cijfers, kennis en referentiecentra ten behoeve van het opstellen van zorgprogramma's, financiering en opzetten van toekomstplannen voor de eigen regio. Het beheersbaar maken van al de verkregen informatie en de integratie van de individuele en persoonlijke gegevens in een goed gestructureerd en toegankelijk multidisciplinair

zorgdossier zijn een belangrijk principieel gegeven, dat door alle partners van het systeem moet aanvaard worden. De afstemming tussen alle gebruikers en leveranciers van het gezondheidszorg- en welzijnsbedrijf zijn dus een zeer wezenlijke basisvoorwaarde om een stevige en werkzame basisgezondheidszorg op poten te zetten die dan ook nog functioneel en innovatief moet zijn.

Samenwerking

Indien wij wensen dat de gezondheidszorg in Vlaanderen op een kwaliteitsvol en hoog niveau blijft functioneren, dan is er vooral meer samenwerking en netwerking nodig en daar zijn de meeste zorgverstrekkers nog niet klaar mee. En toch vormt afstemming de wezenlijkste schakel binnen de huidige en toekomstige gezondheidszorg.
De idee “colloque singulier“ ongeveer een kleine eeuw geleden vanuit Frankrijk overgewaaid, staat voor de unieke vertrouwensrelatie tussen arts en patiënt, maar mag vandaag geen hinderpaal zijn om extra– of paramedische hulp en informatie in te roepen om de zorgrelatie maximaal uit te bouwen. De artsen van vandaag werken in een praktijk die zowel door collegae, als door de overheid en ook door paramedische en sociale diensten wordt ondersteund en dit vaak op zeer verschillende wijze. Zowel in de basiszorg, in de intramurale zorg, de thuiszorg en allerlei preventieve en arbeidgebonden medische diensten is er nood aan het delen van informatie en het gezamenlijk uitwerken van zorgplannen. Elke partner moet hier zijn of haar deel van het werk doen en vooral beseffen dat de huidige gezondheidszorg een totaal project betreft, dat op zich veel verder reikt dan een eenvoudige som der delen.

De patiënt staat centraal

Het kernpunt van de Vlaamse gezondheidszorg is dat alle patiënten basiszorg in eigen thuismilieu of directe omgeving moeten kunnen ontvangen. Vlaanderen moet hier de trend volgen om naar een multidisciplinaire zorg te gaan waarbij ook de transmurale zorg verder dient uitgebouwd. Zo ontstaat er ook een grote nood aan zorgcoördinatie die het koppel arts–patiënt moet ondersteunen en begeleiden. Dit alles brengt natuurlijk enige regeling mee en steunt op een degelijk en toegankelijk multidisciplinair zorgdossier. Zowel zorgontvanger als zorgverstrekker hebben hier rechten en plichten maar het is erg belangrijk om de zorgvraag van het individu goed te begrijpen, uit te klaren en te trachten een antwoord op maat te bieden waar ook de verstrekker kan achter staan.

Gezondheidsregio’s

De wens dat in alle gemeenten, steden, ziekenhuizen en gezondheidscentra over het hele land, alle mogelijke zorgen verkrijgbaar zouden zijn is nooit een haalbaar doel geweest. Maar doorheen de jaren heeft deze gedachte bij een aantal personen en organisaties toch voor een reeks niet meer houdbare uitwassen gezorgd.
Ook in de opleiding wordt studenten nu geleerd en meegegeven dat het in de gezondheidssector niet enkel gaat om individuele zorg, maar dat zorgverstrekkers ook bepaalde groepen binnen de maatschappij op specifieke wijze moeten kunnen benaderen en dat onder meer artsen enige verantwoordelijkheid moeten opnemen bij de aanpak van loco–regionale gezondheids– of sociale problemen. En zo moeten er ook afspraken gemaakt worden tussen individuele praktijken, ziekenhuizen, regio’s en misschien zelfs over de grenzen heen kan overleg nuttig en zinvol zijn.

Besluit

De gezondheidszorg staat zoals steeds onder een sterke evolutieve druk en vraagt zo voortdurende aanpassingen en vernieuwingen. Indien wij in Vlaanderen een hoge kwaliteit van zorg en welzijn willen blijven brengen dan staan ons heel wat veranderingen te wachten. Vooral artsen, die leidinggevers zijn bij dit proces, moeten hierbij het voortouw nemen en heel wat van de huidige paradigmata in vraag durven stellen.
VGV–VVMV is een sterk koppel en heeft dit doorheen de jaren bij heel wat symposia bewezen. Ook bij het verhaal van een innovatieve en creatieve aanpak van de gezondheidszorg in Vlaanderen kunnen wij vast en zeker mee richting geven en onze netwerkdiensten aanbieden.
Het is aan de beleidsmakers om ook bij de middengroep ervaring en ideeën te zoeken om de gezondheids– en welzijnszorg in Vlaanderen op een degelijk niveau te houden.

Chris Geens

OVV-MEDEDELINGEN

Elfjuliboodschap van het OVV

9 juli 2014

Op 11 juli viert Vlaanderen feest omdat de Vlaamse burgers 712 jaar geleden met succes gestreden hebben voor zelfbeschikkingsrecht en voor het overleven van hun taal en cultuur. Na de overwinning van 1302 volgden nog vele tegenslagen, maar Vlaanderen hield stand en na elke nederlaag volgde een heropstanding. Vlaanderen blijft geloven dat de democratie, de wil van het volk, uiteindelijk zal zegevieren.
Vier jaar geleden dachten we dat het Vlaamse volk zijn verlangen naar zelfbeschikking duidelijk en democratisch had uitgesproken. Maar het was niet duidelijk genoeg en Vlaanderen moest opnieuw een vernederende en schadelijke staatshervorming slikken.
Zal de democratie nu overwinnen? Of zullen gevestigde ondemocratische machten nogmaals hun wil kunnen opleggen?

Het OVV roept alle Vlaamse verkozenen op om

- regeringen te vormen op basis van de wil van de Vlaamse kiezer;
- overal waar nodig de essentiële Vlaamse rechten te verdedigen en daarbij de eigen partijbelangen opzij te zetten;
- de onaantastbaarheid van ons grondgebied te vrijwaren en elke inmenging van de andere Gewesten en Gemeenschappen in Vlaanderen te weren;
- eenzijdige voorrechten voor Franstaligen in Vlaanderen af te schaffen;
- voort te werken aan de uitbouw van zelfbestuur, met communautarisering van de volledige sociale zekerheid, en van politieke en financiële responsabilisering van Vlaanderen;
- enerzijds een gezond financieel beleid te voeren en de gemaakte besparingen te gebruiken om de vele Vlaamse noden in scholen, gehandicaptenzorg, bejaardenzorg, enz. te lenigen en anderzijds de geldtransfers naar het Waals en Brussels Gewest af te bouwen;
- eventuele overschotten niet te verkwisten om wanbeheer van anderen te belonen;
- onze cultuur en het Nederlandstalige karakter van alle Vlaamse gemeenten te vrijwaren;
- de kwaliteit, de uitstraling en het Nederlandstalig karakter van ons onderwijs op elk niveau veilig te stellen.

Namens het Dagelijks Bestuur van het OVV

Robrecht Vermeulen
voorzitter

Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen – Passendalestraat 1A – 2600 Berchem
Telefoon: 03 320 06 31 ■ Fax: 03 366 60 45 ■ E-post: secretariaat@ovv.be
Bezoek onze webstek: www.ovv.be

NIEUW BOEK VAN AK-VSZ

Op 24 april ll. stelde het Aktiekomitee voor een Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ) tijdens een persconferentie een nieuw boek voor: “Uw Vlaamse sociale zekerheid na de zesde staatshervorming?”

Volgende thema’s komen daarin aan bod:

- de inhoud van het akkoord over de 6de staatshervorming, vooral met betrekking tot de SZ en de nieuwe bijzondere financieringswet
- de interne en externe solidariteit
- Brussel en de Vlaamse SZ
- de actualisering van de geldtransfers uit Vlaanderen via de verschillende kanalen
- de gevolgen van het unitaire arbeidsmarktbeleid in België voor de regionale werkloosheid
- voorstellen van invulling van een Vlaams beleid voor de gezondheidszorg, de gezinsbijslagen, de werkloosheidsvergoedingen en de pensioenen
- tenslotte de invloed van Europa op de Vlaamse SZ.

Het boek is gedrukt op A4-formaat en telt 60 bladzijden.
U kan het elektronisch raadplegen op www.akvsz.org en u kan de papieren versie verkrijgen via e-adres akvsz@vnz.be, of telefonisch (015/ 28 90 96) of via postadres AK-VSZ, Hoogstratenplein, 1, 2800 Mechelen.

Eric Ponette

VGV-CULTUUR

TENTOONSTELLINGEN

BINNENLAND:

Atelierflat Jozef Peeters (tot 31.12.17)
De Gerlachekaai 8, Antwerpen.
De binnenkant van het atelierflat is een driedimensionaal schilderij. Peeters (1895-1960) was één van de eerste abstracte kunstenaars. Hij ontwierp het meubilair, gaf op alle muren geometrische kleurvlakken, bewerkte de deuren en ontwierp zelfs de plafondlampen. Zijn dochter Godelieve bleef er 50 jaar wonen en bij haar overlijden in 2009, schonk zij het appartement aan de stad Antwerpen. In 2013 werd het opnieuw gerestaureerd.
Individuele bezoeken iedere 1ste en 3de zaterdag van de maand (max. 10 personen).
Reserveren www.kmska.be

Heilige plaatsen – heilige boeken (19.09 tot 18.02.15)
Museum aan de stroom (MAS), Hanzestedeplaats 1, 2000 Antwerpen.
Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, Hendrik Conscienceplein 4, 2000 Antwerpen.
De tentoonstelling gaat over de vergelijking tussen Christendom, Jodendom en Islam. Centraal staat het topwerk '*Madonna van Loreto'* van de Italiaanse barokschilder Caravaggio. Het kunstwerk staat bekend als de beroemdste 'vuile voeten' bij de knielende pelgrim uit de kunstgeschiedenis. Andere topstukken zijn fragmenten van een Dode – Zeerol, Chagall en een set sleutels van de Kaaba.
www.mas.be

Orange dreams
Atomium, Heysel, Brussel.
Deze tentoonstelling toont in haar installaties de leukste en origineelste aspecten van ontwerpen uit plastiek. De plastiek voorwerpen komen uit de rijke verzameling van het plasticarium. De bezoeker (her)ontdekt dit symbolisch materiaal uit de sixties en consumptiemaatschappij: dagelijkse gebruiks-tot kunstvoorwerpen. De kleur oranje is overal aanwezig. Deze tentoonstelling is voor het Atomium speciaal ontworpen.
www.atomium.be

Schatten? / Schatten! Archeologie in het hart van Europa (tot 30.11)
Koninklijk museum van Mariemont, Chaussée de Mariemont 100, Morlanwelz.
Vijfentwintig jaar ontdekkingen in Henegouwen in aansluiting met ontdekkingen in het hart van Noord-West Europa zodat de puzzel kan samengesteld worden tussen Wallonië en aangrenzende streken. Tevens wordt de spitstechnologie in de kijker geplaatst en worden de technieken uitgelegd.
www.musee-mariemont.be

Johan Creten, De Storm (tot 14.09)
Middelheimmuseum, Middelheimlaan 61, 2020 Wilrijk.
In het groen wordt een groot ensemble van 25 beelden in brons en keramiek gepresenteerd. Creten integreert zijn beelden graag in historische locaties en zijn werk is figuratief vol metaforen en verwijzingen naar de kunstgeschiedenis. De rode draad in *'De Storm'* zijn de turbulenties in samenleving en menselijke relaties.
www.middelheimmuseum.be

Het Panamarenkohuis als artistiek monument (tot 31.12.2017)
M HKA, Museum van Hedendaagse kunst Antwerpen, Leuvenstraat 32, 2000 Antwerpen.
De atelierwoning kan mits reservering onder begeleiding worden bezocht.
www.muhka.be

Don't you know who I am? (tot 15.10)
M HKA, Museum van Hedendaagse kunst Antwerpen, Leuvenstraat 32, 2000 Antwerpen.
Opkomende kunstenaars uit Europa en de wereld bij elkaar gebracht.
www.muhka.be

DIALOOG #3 – Ria Paquée & Filip Gilisse (van 27.06 tot 05.10)
M HKA, Museum van Hedendaagse kunst Antwerpen, Leuvenstraat 32, 2000 Antwerpen.
Een Brussels kunstenaar die op ironische manier commentaar levert op de geglobaliseerde consumptiemaatschappij.
www.muhka.be

Birds of paradise – Pluimen en veren in de mode(tot 24.08)
MoMu, Modemuseum provincie Antwerpen, Nationalestraat 28, 2000 Antwerpen
De tentoonstelling is een ode aan de elegantie en verfijning van het gebruik van veren en pluimen in mode en haute couture.
www.modemuseum.be

Oorlog in de kinderkamer (tot 02.11)
Speelgoedmuseum Mechelen, Nekkerspoelstraat 21, 2800 Mechelen.
Een tentoonstelling over oorlogsspeelgoed naar aanleiding van de herdenking van WO I.
www.speelgoedmuseum.be

Permanente Verhaerencollectie (tot 01.01.15)
Provinciaal Museum Emile Verhaeren, E. Verhaerenstraat 71, 2890 Sint – Amands.
Stukken uit de eigen collectie met manuscripten, foto's bibliofiele uitgaven en kunstwerken.
www.emileverhaeren.be

Emile Verhaeren – Ten oorlog! (tot 07.09)
Provinciaal Museum Emile Verhaeren, E. Verhaerenstraat 71, 2890 Sint – Amands.
Deze tentoonstelling toont oorlogswerken geïnspireerd op zijn oorlogsgedichten.
www.emileverhaeren.be

Getekend, de kunstenaar (tot 04.09)
Middelheimmuseum, Middelheimlaan 61, 2020 Wilrijk.
Met een tijdelijk uitgestippeld wandelparcours brengt het Middelheimmuseum de kunstenaars aan beide zijden van het front tijdens WOI onder de aandacht.
www.middelheimmuseum.be

AfricaMuseum@BOZAR (tot 04.01.15)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, 1000 Brussel.
AfricaMuseum@BOZAR is een ontmoetingsruimte van het Koninklijk Museum voor Midden–Afrika, die in het PSK wordt opgezet voor de duur van de renovatiewerken tot in 2017.
www.bozar.be

No country for young men (tot 03.08)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, 1000 Brussel.
De tentoonstelling verzamelt werk van 30 hedendaagse Griekse kunstenaars die werken rond de impact van de crisis op het land.
www.bozar.be

Sculptuur na 1945 – De keuze van de conservatoren (tot 13.07)
KMSKB, Museum voor Moderne Kunst, Regentschapstraat 3, 1000 Brussel.
Wegens renovatiewerken is slechts een deel van de collectie moderne kunst tentoongesteld. De werken zijn te bezichtigen in de tentoonstelling '*De keuze van de conservatoren'*.
www.kmskb.be

14-18 – Dit is onze geschiedenis (tot 26.04.15)
Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Jubelpark 3, 1000 Brussel.
Een historische tentoonstelling over alle facetten van het conflict die Europa verzwakt en beroerd hebben.

De verdwenen Magrittes (tot 14.09)
René Magritte Museum, Esseghemstraat 135, 1090 Jette (Brussel).
Deze tentoonstelling wekt 26 vernietigde werken van Magritte terug tot leven.
www.musee-magritte-museum.be

Collectie 02 (5) – 25 jaar Modemuseum Hasselt (tot 14.09)
Modemuseum Hasselt, Gasthuisstraat 11, 3500 Hasselt.
MMH pakt uit met nieuwe aanwinsten en topstukken uit 25 jaar verzamelen.
www.modemuseumhasselt.be

Doe de prehistorie (tot 31.08)
Provinciaal Gallo–Romeins Museum, Kielenstraat 15, 3700 Tongeren.
Een belevenisvolle uitstap voor het hele gezin. Je maakt er speels kennis met het harde leven van de jagers–verzamelaars, pakweg 10.000 jaar geleden.
www.gallоromeinsmuseum.be

De erfenis van Karel de Grote (914 – 2014) (tot 30.11)
Provinciaal erfgoedcentrum, Lotharingenstraat 1, 9700 Ename.
De tentoonstelling verhaalt het onvertelde verhaal van Karels erfenis als basis van Europa's eeuwenlange verdeeldheid.
www.pam-ov.be

Van boomstam tot altaarstuk (tot 31.12)
Caermersklooster–Provinciaal Cultuurcentrum, Vrouwebroersstraat 6, 9000 Gent.
Deze tentoonstelling belicht in drie luiken de herkomst van de houten panelen van '*De Aanbidding van het Lam Gods*', de historische constructies die werden aangebracht en het dendrochronologisch onderzoek van het hout.
www.caermersklooster.be

Expositie Insatsu jutsu – grafiek Japan – België (van 29.06 tot 05.10)
Museum SteM, Zwijgershoek 14, 9100 Sint-Niklaas.
Deze tentoonstelling toont het werk van Belgische en Japanse grafiekkunstenaars.
www.musea.sint-niklaas.be

Ravage – The flames of Louvain (tot 01.09)
Centrale bibliotheek Leuven, Mgr. Ladeuzeplein 21, 3000 Leuven.
Deze kleine tentoonstelling handelt over de brand, die de universiteitsbibliotheek in de as legde.
www.bib.kuleuven.be

Gewonde stad (tot 01.09)
Centrale bibliotheek Leuven, Mgr. Ladeuzeplein 21, 3000 Leuven.
Een tentoonstelling van Gerolf Van de Perre en teksten van Johanna Spaey over het begin van WOI en de vernietiging van Leuven.
www.bib.kuleuven.be

Vroeger oud, nu nieuw: 15 jaar aanwinsten (tot 03.08)
Abdijmuseum Ten Duinen, Koninklijke Prinslaan 6-8, 8670 Koksijde.
De tentoonstelling vertelt ons meer over de invloedsfeer van de abdij en context waarbinnen de abten functioneerden.
www.tenduinen.be

Cosmopolitan Chicken Project (tot 15.11)
Kasteel van Chimay, rue du chateau 14, 6460 Chimay.
De conceptuele kunstenaar Koen Vanmechelen kruist verschillende kippensoorten om tot een kosmopolitische kip te komen.
www.chateaudechimay.be

Bruegelland (tot 31.12)
Stedelijk Museum Wuyts-Van Campen en baron Caroly, F. Van Cauwenberghstraat 14, Lier.
Een honderdtal werken uit het KMSKA tonen hoe Pieter Bruegel de Oude voor latere kunstenaars eeuwenlang over boeren en buitenlui in het landelijke Vlaanderen een bron van inspiratie is geweest.
www.lier.be,www.bruegelland.be

Rik Wouters en Co. Hoogtepunten (tot 31.12)
Stedelijk Museum Schepenhuis, Steenweg 1, Mechelen.
Ondanks zijn korte artistieke loopbaan liet Rik Wouters een fantastisch oeuvre na. De tentoonstelling omvat 26 schilderijen, 66 virtuoze aquarellen en tekeningen, naast 19 beelden. Het is wellicht de meest representatieve verzameling van Rik Wouters ter wereld. De tentoonstelling wordt jaarlijks aangevuld met een tijdelijke presentatie.
De collectie van het KMSKA en de Stedelijke Musea van Mechelen.
www.mechelenbe/stedelijkemusea. www.rikwouters.be
uit@mechelen.be

Het Lam Gods ont(k)leed! (tot 31.12.17)
Museum voor Schone Kunsten, Citadelpark, Gent.
Caermersklooster-Provinciaal Cultuurcentrum, Vrouwebroerstraat (Patershol) 6, Gent
Gedurende de volgende vijf jaren kan het publiek in de Eerste Wandelgang en de Houten Trapruimte stap voor stap de restauratie volgen met een permanente tentoonstelling. In de Tweede Wandelgang is er een wisselende tentoonstelling.
www.caermersklooster.be

Moderne kunst uit het interbellum (tot 01.01.17)
FeliXart Museum, Kuikenstraat 6, Drogenbos.
Expositie over de bruisende kunstwereld tijdens het interbellum van de abstractie tot het expressionisme.
www.felixart.org

Het Gulden Cabinet: Koninklijk Museum bij Rockox te gast (tot 31.01.2016)
Museum Rockoxhuis, Keizerstraat 12, Antwerpen.
Reconstructie van de weelde van de verdwenen stadspaleizen uit het 17de eeuwse Antwerpen. De patriciërswoning van burgemeester en mecenas Nicolaas Rockox is omgetoverd tot een luxueus kunstkabinet met meer dan 100 topstukken van oude meesters uit de collectie Van het Koninklijk Museum zoals Memling, van Eyck, Van Dyck, van der Weyden, Fouquet en Rubens.
www.rockoxhuis.be publiekswerking@kmska.be
www.hetguldencabinet.be

Reünie. Van Quinten Metsijs tot Peter Paul Rubens (tot 31.12.17)
Meesterwerken uit het Koninklijk Museum terug in de kathedraal. Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Handschoenmarkt, Antwerpen.
Op hun oorspronkelijke locatie schitteren acht van de mooiste altaarstukken uit de museumcollectie opnieuw, naast acht uit de vaste collectie van de kathedraal.
publiekswerking@kmska.be www.dekathedraal.be.

KMSKA te gast (tot 01.07.17)
Museum voor Schone Kunsten Gent, Citadelpark, Gent.
Zestien topwerken uit de vaste collectie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen.
www.mskgent.be

SAX 200 (tot 11.01.15)
Muziekinstrumentenmuseum, Hofberg 2, Brussel
Grootste tentoonstelling ooit van muziekinstrumenten verbonden aan A. Sax ter gelegenheid van zijn 200ste verjaardag. Hij was een geniaal instrumentenbouwer en voor de blaasinstrumenten heeft hij dezelfde betekenis als Stradivarius voor de viool.
www.mim.be

Michaël Borremans – As sweet as it gets (tot 03.08)
Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel.
Een overzichtstentoonstelling met een honderdtal werken uit de voorbije veertien jaar.
www.bozar.be

Ravage (tot 01.09)
M-Museum Leuven, Leopold Vanderkelensstraat 28, Leuven
Tentoonstelling over kunst en erfgoed in tijden van conflict met als uitgangspunt de vernietiging van de universiteitsbibliotheek in augustus 2014, waarbij 300.000 boeken in de vlammen opgingen wat wereldwijd een golf van verontwaardiging veroorzaakte. De expo brengt 600 jaar verwoesting, plundering en diefstal in beeld.
www.mleuven.be

Shooting Range (27.06 tot 17.11)
FoMu- Fotomuseum, Waalsekaai, 47 Antwerpen
WO I was het eerste grote conflict dat op foto en film werd vastgelegd. De tentoonstelling toont hoe foto's voor propaganda, militaire doeleinden en als souvenirs werden misbruikt.
www.fotomuseum.be

Biënnale van de schilderkunst (01.07 tot 12.10)
Drie musea slaan de handen in elkaar om telkens nieuwe aspecten van de schilderkunst te belichten.
Museum Dhondt-Dhaenens, Deurle; Raveelmuseum, Machelen-aan-de-Leie en Museum van Deinze en de Leiestreek, Deinze.
www.museumdd.be

Richard Jackson. Ain't Painting a Pain (tot 01.06)
Smak, De Liemaeckereplein 2, Gent
Amerikaanse kunstenaar die sedert het begin van de jaren 70 de schilderkunst uitbreidde met elementen uit de performance en beeldhouwkunst.
www.smak.be

Cinema Joostens – Episode 2 (tot 28.09)
Mu.ZEE, Kunstmuseum aan Zee, Romestraat 11, Oostende.
Tentoonstelling in twee delen over Joostens, kompaan van Paul van Ostaijen en enige Belgische vertegenwoordiger op de grote tentoonstelling over het dadaïsme van 2005 te Parijs. Het eerste deel omvat zijn schilderijen en tekeningen. In het tweede deel dat einde juni opengaat komen zijn collages en assemblages aan bod.
www.muzee.be

De Modernen – Koel realisme (10.05 tot 31.08)
KFZ Koningin Fabiolazaal, Jezusstraat 28, Antwerpen.
Een aantal kunstenaars vond het spannend om te zien of de spelregels van het modernisme toch een zekere vorm van realisme toelaten.
www.provant.be

Meet me@M HKA (tot 31.12.15)
M HKA – Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen, Leuvenstraat 32, Antwerpen.
Het is het eerste museum in België dat rondleidingen organiseert voor mensen lijdende aan beginnende dementie.
www.muhka.be

Topstukkenvleugel (tot 18.02.15)
Mu.ZEE, Kunstmuseum aan Zee, Romestraat 11, Oostende.
De topstukken werden geselecteerd uit meer dan 3.500 werken die Mu.ZEE rijk is.
www.muzee.be

BUITENLAND:

Lens
Louvre Lens: De ellende van de oorlog 1800 – 2014 (tot 06.10)

Amstelveen
Cobra Museum voor Moderne kunst: cobra en Plein-air – een zomer vol cobra (tot 01.09.14)
www.amsterdamsuitburo.nl

Metz
Centre Pompidou: Paparazzi photographes, stars et artistes (tot 09.06) www.centrepompidou-metz.fr

Amsterdam
Stedelijk Museum: Jef Wall (tot 03.08) www.stedelijk.nl

Otterlo
Kröller – Müller Museum: Het zachte zeelicht van Seurat (tot 07.09) www.kmm.nl

Jan Dockx

VGV BEZOEKT AMSTERDAM

Op zaterdag 6 september en zondag 7 september bezoekt VGV Amsterdam. De grachtenstad heeft nog niets van haar historische charme verloren. De belangrijkste 2 musea van de stad hebben recent een volledige renovatie ondergaan. Tijd dus voor een nieuwe kennismaking.

We verzamelen zaterdag 6 september rond 10u00 aan het Rijksmuseum. Dit geeft iedereen de kans om rustig de reis te maken uit het zuiden. Verplaatsingen gebeuren voor eigen rekening. De Thalys is wellicht de meest aangename oplossing. Vlakbij het Museumplein is er echter ook een parking voor wie de reis met de wagen maakt. We bezoeken samen de topstukken van het museum met deskundige gidsen. Nadien is er tijd voor individuele verkenning van de collectie.
Rond 12u30 verzamelen we in een bistro in de buurt van het Rijksmuseum voor een lichte lunch.
Rond 13u45 is het tijd om de tram te nemen naar het Centraal station. Vanaf 14u30 staan daar immers 2 gidsen te wachten om ons te begeleiden op onze tocht door het verborgen Amsterdam. We starten te voet en maken een reis door het oudste deel van Amsterdam. Wandelend bekijken we het middeleeuwse hart van de stad, waarvan de rosse buurt deel uitmaakt. We passeren niet alleen het oudste beroep, maar ook de oudste kerk, de oudste straten en de oudste huizen van Amsterdam. Gedurende het hele programma vertellen onze gidsen ons over de kleine stille getuigen van dat hele oude Amsterdam waar men vaak aan voorbij gaat. Hoe zag de stad eruit in de 14e, 15e en 16e eeuw? Wie gaf Rembrandt de opdracht om de Nachtwacht te schilderen en waarom eigenlijk? Wat is Warmoes en wat deden de Staalmeesters eigenlijk? Waar komt het rode licht vandaan en wat heeft de Zwanenburgwal met Kerstmis te maken? Tijdens de wandeling krijgen we ook een geleid bezoek in de schuilkerk “Onse Lieve Heer Op Solder”. Een onbekende parel in de binnenstad. Het was de verborgen plek waar de katholieken verzamelden voor de eredienst in de tijd dat dit in het protestantse Amsterdam streng verboden was.

We sluiten de eerste dag af met een hoogtepunt: een grachtentocht in een prachtige historische salonboot. Tijdens de vaartocht van 1 uur varen we ‘terug in de tijd’ en doorkruisen vergeten buurten zoals de Lastage en de Verversbuurt. Onze route voert langs piepkleine grachtjes, gevaarlijk lage bruggetjes en adembenemend mooie uitkijkjes. Aan boord worden we verwelkomd met een 17e eeuws, Oud Amsterdams likeurtje zoals Venusolie of Roosje zonder Doornen. Het cultureel programma zaterdag eindigt rond 17u00.

Alleszins spreken we om 19u30 af in een klasserestaurant in de binnenstad. De moedigen onder ons kunnen nadien nog Amsterdam bij nacht verkennen. Maak het alleszins niet te laat want zondag 7 september wordt een gevulde dag.
Op zondagmorgen spreken wij af om 10u00 aan de ingang van het vernieuwde Van Gogh museum. Een deskundige gids geeft ons een rondleiding doorheen het museum. Na de rondgang is ook hier nog tijd voor een individuele verkenning.
Vanaf 12u30 is er als lunch een Indische rijsttafel voorzien vlakbij het Van Gogh museum. Hiermee eindigt dan het officiële programma. In de namiddag is er natuurlijk ruimte voor individuele verkenning van Amsterdam. Sommige willen wellicht de grachtengordel verkennen per fiets terwijl anderen liever een bezoek brengen aan het nieuwe stadsmuseum (de badkuip). Wie wil kan natuurlijk ook vroeger huiswaarts keren.

Het VGV kan deze culturele en gastronomische verwenning aanbieden aan 250 € per persoon. Deze prijs omvat alle inkomgelden, (2 musea + 1 museumkerk), de gidsen in de musea en tijdens de stadswandeling, de maaltijden en dranken tijdens de maaltijd. (2 x uitgebreide lunch en 1 x diner in klasse restaurant). In de prijs zit ook de boottocht in een salonboot en het drankje aan boord. Ook de tramrit is inbegrepen. U moet zelf wel zorgen voor de verplaatsing van en naar Amsterdam en voor de overnachting. **Het finale programma en het inschrijvingsformulier worden binnenkort per post opgestuurd. Om organisatorische redenen kunnen maximum 24 personen inschrijven.**

Bart Garmyn

VGV EN DE VESALIUSREIS IN SAMENWERKING MET ARTSENKRANT

Op 31 december 2014 is het 500 jaar geleden dat Andreas van Wesel in Brussel werd geboren. Van 22 tot 30 mei reisden 45 artsen Vesalius achterna o.l.v. kunsthistoricus Levin Kelles en Prof. Dr. Bob Van Hee, ons medelid en Vesalius-specialist. De reis ging over Bazel, Padua, Bologna, Ferrara tot Venetië, het logische eindpunt, waar Vesalius inscheepte richting Heilig Land. Hoogtepunten waren het Anatomische Museum in Bazel met het skelet van Jacob Karrer eigenhandig door Vesalius geprepareerd, de Capella degli Scrovegni met fresco's van Giotto in Padua en de boottocht op het Brentakanaal in Venetië.

Jan Dockx

80 JAAR NA DE DIEFSTAL VAN DE TWEE ZIJPANELEN UIT DE RETABEL VAN HET LAM GODS

Deel I: *Zeer recent is de diefstal en eventuele teruggave van 'De rechtvaardige rechters' opnieuw in de publiciteit gekomen via krant en televisie. In twee afleveringen vertelt ons medelid Alois Magnus de feiten die er aan vooraf zijn gegaan, en wat nadien is gebeurd. (P.H. Jongbloet)*

In de nacht van 10 op 11 april 1934 werden twee panelen gestolen uit dit eikenhouten werk, *Het Lam Gods.* Dit kunstwerk uit 1432 bestaat uit een vast middenstuk, verdeeld in vier panelen en twee zijluiken. Het werk, in opdracht van de Gentse wethouder Judocus Vydt, is van de hand van de Gebroeders van Eyck. Het bevindt zich in de kapel - naar zijn naam - in de St.-Baafskathedraal te Gent. De panelen waren recto en verso beschilderd en zo dik, dat het museum te Berlijn in 1894 besloot ze longitudinaal door te zagen, zodat voor- en achterzijde konden worden tentoongesteld. Later werden zij terug bijeengevoegd. De gestolen panelen waren recto: '*De Rechtvaardige Rechters*' en verso '*St. Jan de Doper met het Lammetje*'. De zijpanelen met de '*naakte Adam*' en '*naakte Eva'* werden in 1781 op bevel van Jozef II, de 'keizerkoster' verwijderd. In 1791, tijdens de Franse revolutie, namen de Fransen het werk 'ten bate' van het Louvre in beslag. Zij konden echter enkel beslag leggen op de centrale panelen. Na Waterloo (1815) kwam onder het Verenigd Koninkrijk van Koning Willem I alles terug samen in Gent. Echter, in plaats van het werk ten toon te stellen, werd beslist *Het Lam Gods* te koop aan te bieden. In die periode werden dergelijke grote werken minder gewaardeerd - neogotiek was in de smaak. De verkoop liet lang op zich wachten en het werk werd voor een lage prijs verkocht aan L.J. Nieuwenhuys uit Brussel: "drijduizend gulden courant", ongeveer 34.000 €, (anno 2010 omgerekend). Deze verkocht het aan Friedrich II, de Pruisische keizer, waardoor het in het Museum te Berlijn belandde. In uitvoering van het Verdrag van Versailles (1919) kwam *Het Lam Gods* naar ons land terug. In 1861 waren de panelen van Adam en Eva door de Belgische staat gekocht, die bereid was ze in 1921 terug in het retabel in te brengen, zodat het werk opnieuw volledig was, na 123 jaar. Tot 10 april 1934 dus!

Na de verdwijning van twee zijpanelen ondervroeg het bisdom de koster van Sint Baafs zonder enig succes. Enige tijd erna werd ook het gerecht (de h. Luysterbergh) er in betrokken zonder dat de dief hiervan op hoogte was. Op 28 april 1934 bood een ongeveer 60 jarige man zich aan in een winkel voor kantoorverhuur te Gent om er een schrijfmachine te huren. Hij verklaarde woonachtig te zijn in Dendermonde en droeg een gouden pince-nez en een snor. Hoewel de schrijfmachine slechts een waarde had van 800 frank gaf hij een borgsom van 1.500 frank. De huurprijs (100 frank/maand) zou verrekend worden bij inlevering van de schrijfmachine ... Nervositeit.

1 mei 1934 ontving Mgr Coppieters, bisschop van Gent, een eerste schrijven met een voorstel van teruggave van het '*St Jan de Doperpaneel'* (dit betekende een bewijs van bezit) na betaling van een losgeld van 1 miljoen frank voor '*De Rechtvaardige Rechters'*. In La Dernière Heure moest onder 'Aankondigingen, referentie D.U.A.' een antwoord verschijnen op 19 mei: "D.U.A. Wij aanvaarden Uw voorstel volledig". Maar het bisdom reageerde: "D.U.A-voorstel overdreven". Een volgende brief bevatte een dreiging enkele stukjes van '*Sint Jan'* op te sturen. Een derde brief bevatte een depotbiljet van het bagagecentrum van het Noordstation te Brussel, waar "*Sint Jan* in bewaring werd gegeven". De spanning was groot toen bisdom en gerecht in het Noordstation een in zwart wasdoek gewikkeld pak ontvingen. Het bevatte de ongeschonden grisaille van *Sint Jan (*fig.)!

Op 1 juni werd een 4de D.U.A.-brief ontvangen: het losgeld zou opgehaald worden bij Pastoor Meulepas van de Sint Laurentiusparochie te Antwerpen. Bij de brief was een gescheurd stuk dagblad gevoegd. De pastoor mocht het geld enkel overhandigen aan de persoon die het andere deel van het blad kon tonen. Het gerecht meldde daarna in de krant: "D.U.A. Pakje zal zaterdag 9 juni overhandigd worden". In de pastorij heerste grote zenuwachtigheid, en de meid vatte plaats achter een raam om zeer nauwkeurig alle gegevens betreffende de persoon die zich aan zou bieden, te noteren. Zo noteerde zij "taxi nr. 22, die stopte

aan de overkant van de straat", maar zij vergat te vermelden dat ze de weerschijn waargenomen had van brilglazen van een persoon die achterin de wagen in de kussens gedoken zat. De chauffeur belde aan en zeer snel werden de krantknipsels naast mekaar gelegd en het pakje met het geld overhandigd. Dit bevatte echter slechts 2 briefjes van 10.000 en 5 van 1.000 frank, loco 1 miljoen. Achteraf bleek de chauffeur (nr 22) niet meer gegevens te kunnen verschaffen over zijn passagier. Uiteraard was D.U.A's ontgoocheling groot, wat hij liet blijken in de zeven daarop volgende brieven, o.a. dat hij niet ongemerkt bij het gestolen paneel kon komen: "*Les Juges Intègres* reposent dans un lieu où personne peut l'enlever sans éveiller l'attention publique".

Op 24 november 1934 hield in het college van Dendermonde voor een publiek van de Katholieke Unie een genaamde Arsène Goedertier, wisselagent te Wetteren, een voordracht betreffende het aantreden van de 'bankiers regering Theunis' (na faling van de Arbeidersbank). Na zijn spreekbeurt zeeg hij in elkaar. Onder begeleiding van dokter R. De Cock werd hij naar het huis van zijn schoonbroer juwelier overgebracht, waar een priester en zijn trouwe vriend en raadsman Georges De Vos hem vervoegden. Aan hem verklaarde hij: "Ik alleen weet waar het paneel van *Het Lam Gods* zich bevindt…in mijn bureau…schuifken… kast" en toen stokte zijn stem en overleed hij. Meester De Vos vond later in de woning van Goedertier inderdaad bezwarende elementen: de dubbels van de D.U.A.-brieven en het ontwerp van de 14e brief. Meester De Vos raadpleegde dadelijk J. Van Ginderachter, voorzitter van de burgerlijke rechtbank van Dendermonde, die de zaak met zijn oversten in het volle geheim verder opvolgde.

Tot hier de diefstal zelf en de officiële feiten. In een volgende bijdrage zullen wij het hebben over de opsporing en kopiëring van het ontbrekende paneel.

Aloïs Magnus, Arts KU Leuven promotie 1958

alois.magnus@skynet.be

FESTINA LENTE: motto van het CONCERTGEBOUW programma.

Het lijkt ons logisch om van het MAfestival over te stappen naar dezelfde concertruimtes in Brugge. Het duo Katrien van Eeckhoutte en Jeroen Vanacker houden deze hoofdspeler in het Brugse en ver daarbuiten stevig op de rails: *'Haast u langzaam'*... het zou de lievelingsspreuk van Erasmus zijn geweest en roept op keuzes te maken en tijd te nemen voor het ware, het goede en het schone...Een krachtig pleidooi voor kwaliteit en duurzaamheid, aldus Vanacker...Zijn programma zoekt de weg tussen de extremen, die elkaar voeden. Montaigne lijkt ons niet veraf! Contrasten zijn complementair: oosters yin en yang, leven naast dood, lawaai t.o.v. stilte, oorlog versus vrede en wij kunnen zo doorgaan. Concreter, vaste waarden als de Bach Academie Brugge of Jazz Brugge en Iedereen Klassiek (11 okt.) komen terug. Met Focus Purcell en Focus Elgar worden Britse kroonjuwelen opgepoetst: de allergrootste interpretatoren zoals het London Philharmonic Orchestra, het Hallé Orchestra, The Sixteen en topcellist Steven Isserlis...Brittannia rules the waves! Het graag geziene Budapest Festival Orchestra met Ivan Fischer keert terug en dans krijgt opnieuw een ereplaats... en zo kunnen wij uren doorgaan.
Ook solisten en ensembles of orkesten van eigen bodem zijn geprogrammeerd in de kamermuziekzaal of op het grote concertpodium: de Filharmonie geleid door Edo de Waart met een Elgar programma, de Brusselse Philharmonie met von Eckhardstein achter de vleugel, Jos van Immerseel, die de historische Bechstein nieuw leven zal schenken of Paul Van Nevel met zijn Huelgas ensemble. Contrasten, accolades, ontmoetingen allerhande; één iets is zeker: met dit aanbod zal de jeugdige luisteraar maar ook de meest veeleisende kenner zijn gading vinden.
Info en tickets:
www.concertgebouw.be alsook telefonisch: +32 70 22 33 02

Luc Schaeverbeke

DE MUNT: HOOFDZONDEN ZIJN DE MENS NIET VREEMD...

Toevallig enkele dagen geleden zagen wij "Seven", de fameuze horrorfilm met o.m. Brad Pitt op de t.v. Om zijn operaprogramma voor aanstaand seizoen te stofferen lijkt intendant De Caluwe te putten uit de onwelriekende poel van de zeven hoofdzonden. En men hoeft geen groot operakenner te zijn om te weten hoe makkelijk de zwakke, de falende, de zich vergissende en ja, de zondigende mens in dit repertoire terug te vinden is ... Lees De Caluwe's pertinente inleiding in zijn opnieuw uitstekend samengestelde seizoensbrochure en geniet vooral van het heerlijke aanbod.
De core business Opera opent met *Daphne* van de dit jaar gevierde Richard Strauss; Mozart komt aan bod met zijn *Entführung* en *Don Giovanni*, terwijl Haendel tweemaal op het menu geprogrammeerd staat, o.a. met *Alcina*. Modern, ja gloednieuw werk van o.m. Pascal Dusapin, Wolfgang Rihm, Frank Martin en enkele wereldpremières bewijzen dat opera springlevend is. Sommige voorstellingen, zoals *Die Entführung* onder René Jacobs, zijn in concertversie. Voor concerten en recitals grijpt men juist vaker naar boeiende, soms zeer geslaagde scenische of visualiserende ondersteuning en oplossingen, bijv. voor Schuberts *Schwanengesang* of Mahlers *Wunderhorn liederen* ...Wij zijn heel gelukkig *l' Enfance du Christ* van Berlioz nog eens te kunnen horen, hemelse muziek, rond Kerst veel te weinig uitgevoerd! Niets dan grote namen voor de Liedrecitals ... zoals Nathalie Lemieux, Anne Sofie von Otter of Bo Skovhus, crème de la crème. Dans is vertegenwoordigd door choreografen, dansers en ensembles, eveneens van het allerhoogste niveau, o.a. Anne Teresa De Keersmaeker, Sidi Larbi Cherkaoui en Sasha Waltz. Bijzondere vermelding verdienen de korte kamermuziekconcerten van begin oktober tot eind mei, elke vrijdagmiddag om 12u30 ongeveer een driekwartier durend.
Dit heerlijks en nog veel meer is op de website van De Munt te vinden:
www.demunt.be alsook telefonisch. +32 (0) 2 2291211
boxoffice@demunt.be

Luc Schaeverbeke

ROMEO CASTELLUCI'S REGIE van 'ORFEO ET EURIDICE'

Op vraag van De Munt regisseert de Italiaanse regisseur en scenograaf Romeo Castellucci de barokopera 'Orfeo et Euridice' van Christoph Willibald Gluck. In deze nieuwe regie wint de onsterfelijke partituur van Gluck nog aan kracht. De voorstelling is opgebouwd rond een comapatiente, die de voorstelling live meemaakt.

De mythe van Orfeus en Eurydice is een van de meest beroemde liefdesgeschiedenissen uit de wereldliteratuur. Orfeus treurt in de bossen om de dood van zijn geliefde Eurydice en wekt het medelijden van de goden op. De god Amor meldt aan Orfeus dat hij Eurydice uit de onderwereld mag terughalen op één voorwaarde: hij mag zijn geliefde niet aankijken. In dit geval zal hij haar voor goed verliezen. Orfeus zwicht voor de smeekbeden van Eurydice. Amor grijpt in en beide geliefden worden herenigd. Toch kijkt Orpheus om!

Bij het herbeluisteren van de partituur, kwam bij Castellucci het beeld op dat hem niet meer los liet, het beeld van een jonge vrouw in coma. Hij documenteerde zich uitvoerig over de verschillende gevallen van coma en ontdekte zeer uiteenlopende vormen van bewustzijn. Een bijzonder geval is het ***locked-in*** syndroom. Deze patiënten zijn volledig verlamd en kunnen alleen nog met de ogen knipperen, hoewel **volledig bij bewustzijn.** Zij beschikken over alle vermogens om te horen, te voelen en te denken. Na overleg met specialisten, ziekenhuizen, dokters en familieleden zocht en vond Castellucci een jonge vrouw, die vorig jaar na een trombose in het **revalidatieziekenhuis Inkendaal** in Vlezenbeek (Sint-Pieters-Leeuw) met een *locked-in* syndroom werd opgenomen. Zij verblijft er nog en heeft uitdrukkelijk ingestemd mee te werken aan dit bijzondere project. In de voorstelling heet ze '**Els**'...

Uitgangspunt was **Els in de rol van Eurydice** te plaatsen. En net zoals Orfeus zijn Eurydice uit de onderwereld haalt, wil Castellucci de situatie van deze comapatiënten en hun familie uit de taboesfeer halen. Zo maakte hij een problematiek zichtbaar, die zich in onze maatschappij onder de oppervlakte afspeelt. Een ambitieus project, dat ook zijn weerslag heeft op de regie van deze opera.

Naarmate de opera vordert en Orfeus in de onderwereld afdaalt om zijn Eurydice te halen, worden op het projectiedoek beelden geprojecteerd van een **autorit vanuit Brussel naar het revalidatieziekenhuis Inkendaal**. De camera volgt de ziekenhuisgangen tot in de kamer waar Els op een bed ligt. Aangrijpend, omdat we de jonge comapatiënte op dat moment in werkelijkheid zien op **videobeelden, die live worden doorgestuurd** naar De Munt. Els draagt een hoofdtelefoon: ook zij hoort de hele **opera-uitvoering rechtstreeks vanuit de zaal**. Het operapubliek ziet dan ook de mezzosopraan **Stéphanie d'Oustrac** op de scene de rol van Orfeus van achter een microfoon zingen, overigens in een uitmuntende vertolking. Voor Castellucci is Els de echte protagonist en **incarnatie van Eurydice**. Hij onderstreept dat door de sopraan **Sabine Devieilhe,** die de rol van Eurydice zingt, niet vóór, maar achter het projectiedoek te plaatsen, waarop de live beelden van Els worden geprojecteerd. Zoals een **moderne Orfeus** onderneemt hij een integere poging om een weinig bekende problematiek zichtbaar te maken. Het theater heeft voor hem per definitie een kritische functie, de steen in de kikkerpoel, die mensen aan het denken zet. En daar is hij in geslaagd. Het operapubliek was niet alleen tot tranen toe geroerd, in allerlei media was er ook bijzonder veel aandacht voor de situatie van locked-in-patiënten, met getuigenissen van dokters en familieleden.

Op indringende wijze toont deze Orfeusregie aan hoe **opera er vandaag echt toe doet**. Gek genoeg is het pakkende deze keer het beeld van een patiënte in coma: achter het met de ogen knipperende masker als gelaat leeft ze mee in haar 'opgesloten bewustzijn' en wij horen haar oren via een hoofdtelefoon: een levende schim dus van Eurydice. Beklijvend hoe je als arts *life* geconfronteerd wordt met het bewijs van het '*locked in syndroom*'. Ook hoe je over de grens tussen leven en dood gaat nadenken. Protagonisten in euthanasie debatten zouden dit moeten zien.

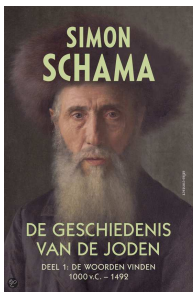

Sober! Meesterlijk! Ongeëvenaard in zijn eenvoud doet dit project dromen van andere mogelijkheden van WiFi en Tele-life voorstellingen, zoals in congressen waar men *life* hartoperaties kan volgen en vragen ad hoc kan stellen aan de chirurg. Het interactieve van de prachtige dialogen en operamuziek doen vibreren. Liefde over de grens van coma of dood heen ... Eros en Thanatos: de zuilen waar het Leven om draait. Deze overkoepelende kunstvorm voor oog en oor, komt enkel en alleen tot uiting in de opera (meervoud van OPUS), en in een superlatieve vorm. In mijn alsnog korte bestaan van 66 jaren herinner ik me slechts een viertal hotspots, waar ik, na een opera of film, sprakeloos was, amper een woord kon uitbrengen, ... zo gebiologeerd, dat ik nauwelijks kon applaudisseren. Dit was nu ook het geval.

Lieve Van Ermen [mailto:lvanermen@telenet.be]

BOEKBESPREKINGEN

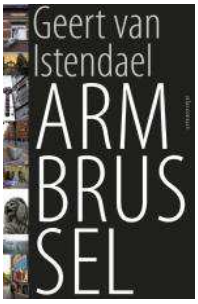
DE GESCHIEDENIS VAN DE JODEN
DEEL I: DE WOORDEN VINDEN
SIMON SCHAMA
2013; *575 blz.; gebonden*
Uitg.:AtlasContact
ISBN: 978 90 2543517 2
Prijs: 34,95 €
Bespreker: Albert Baert

Simon Schama doceerde in Cambridge, Oxford en Harvard en tegenwoordig is hij verbonden aan de Columbia University, New York. Met een reeks historische boeken verwierf hij internationale bekendheid door wetenschappelijk onberispelijke onderbouwing en zijn verhalende schrijftrant, waardoor zij zeer toegankelijk zijn voor het grote publiek. Het voorliggende boek is een neerslag van een succesrijke TV-serie in opdracht van de BBC. De auteur heeft de uitdaging aanvaard om een drieduizend jaar bewogen geschiedenis van het Joodse volk te behan-

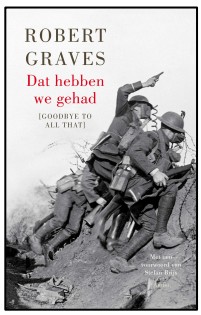
delen in twee boekdelen. Deel 1 gaat over de periode 1000 v. C tot 1492. De klassieke chronologische opeenvolging van feiten en gebeurtenissen wordt niet gevolgd, maar de episoden van de joodse geschiedenis in verschillende continenten en landen volgen elkaar op. Hij schetst een kaleidoscopisch beeld van allesbehalve alledaagse gebeurtenissen, die de Joden hebben meegemaakt en op een of andere manier hebben kunnen navertellen. Het is een intens verhaal van dramatische tegenslagen en van een cultuur, die zich voortdurend met succes heeft verzet. In al zijn pracht en ellende, met veelvuldige beproevingen, menselijke weerbaarheid en wederopstanding, blijft dit epos één van de grote wereldwonderen in veel opzichten. Simon Schama keert hier terug naar zijn wortels. In een typische licht ironische stijl en met een onovertroffen mengeling van menselijke betrokkenheid en historische afstandelijkheid weet hij de lezer in zijn verhaal steeds opnieuw mee te slepen. Met veel spanning zien wij dan ook uit naar deel II van dit uitzonderlijke werk.

ARM BRUSSEL
GEERT VAN ISTENDAEL
2013; 284 blz.; 21 x 13,5 cm; 8 illustraties in kleur; paperback
Uitg. : Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen,
www.atlascontact.nl
ISBN: 978 90 450 2518 6
Prijs: € 24,95
Bespreker: Robrecht Vermeulen

Deze derde herwerkte uitgave over Brussel, de op twee na rijkste regio van Europa, maar toch met als titel 'Arm Brussel'. Eerst krijgen we de geschiedenis van Brussel vanaf 977. Naarmate recenter, vooral vanaf de Franse overheersing, komt de opinie van de auteur meer op de voorgrond. Hij geeft een grondige analyse van de taaltoestand in Brussel, de verfransing en de evolutie naar een veeltalige stad. Daarna volgen de veranderingen die Brussel recent heeft ondergaan met de nadruk op het cultureel erfgoed dat in de vorige eeuw verloren is gegaan ten gevolge van modernisering en de vestiging van de Europese Unie. Hij verdedigt de stelling dat Europa weg moet uit Brussel en de EU weg uit Europa. Ook de literatuur en kunst in Brussel met daarbij grote aandacht voor het Brusselse dialect komen aan bod. We krijgen de zeer persoonlijke opinie van een auteur die Brussel door en door kent en de recente geschiedenis zelf heeft ervaren. Zijn misprijzen voor Vlaamse nationalisten is geen meerwaarde voor zijn werk.

Dat hebben we gehad (GOODBYE TO ALL THAT)
ROBERT GRAVES
2014; 358 blz.;13,6 x 21,5 cm; gebonden; Uitg. Ambo
ISBN: 978 90 263 2717 9
Prijs: € 24,95
Bespreker: Bert Baert

Robert Graves, Engels dichter en auteur, schreef zijn memoires in 1929, elf jaar na het einde van WO I. Het voorliggend volume is een derde druk met volledig herwerkte tekst van zijn in 1957 gepubliceerde tekst. In feite gaat het om een biografie vanaf zijn geboorte in 1895 tot aan zijn 'verbitterd' afscheid van Engeland in 1929. Drie vierde van de tekst handelt over de periode van de oorlog waarin hij als soldaat niet minder dan driemaal aan het Westfront werd ingezet en er zeer zware verwondingen opliep. Zo rijk deze memoires zijn aan anekdoten en details over gruwelijke moordpartijen in de loopgraven, zo arm zijn ze aan gevoelens en empathie. De auteur schrijft koel en afstandelijk alsof hij alles op een veilige afstand heeft geobserveerd. Zelfs over zijn eigen levensbedreigende verwondingen en latere mentale instorting, nachtmerries en angstaanvallen spreekt hij alsof het over een derde persoon gaat. Ondanks deze reportageachtige stijl wordt men toch diep aangegrepen door zijn beschrijvingen van het onmenselijk soldatenleed. Graves, die Engeland in 1927 de rug toekeerde, geeft ook uiterst venijnige kritiek op talloze genoemde politieke en literaire figuren uit zijn omgeving. Hij neemt aldus niet alleen afscheid van het valse heroïsche patriotisme, dat de officiële oorlogspropaganda kenmerkt, maar ook van de ganse maatschappelijke structuur van het toenmalige Engeland. Het verbaast dan ook niet dat deze klassieker, bijna een eeuw geleden voor het eerst gepubliceerd, de lezer nog steeds uitermate kan boeien. Ongetwijfeld een hoogtepunt van de omvangrijke literatuur over WO I.

EEN KLEINE GESCHIEDENIS VAN DE GROTE OORLOG 1914-1918
KOEN KOCH
2014; 473 blz.; paperback
Uitg.: Ambo
ISBN: 978 90 263 2732 2
Bespreker: Bert Baert

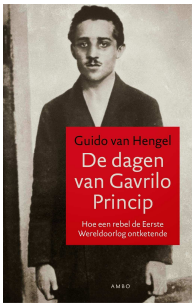
De eerste Wereldoorlog, waarvan het ontstaan honderd jaar geleden overal in Europa zal worden herdacht, kan terecht worden omschreven als de '*Urkatastrophe*' van de twintigste eeuw. Deze oorlog liet zien hoe de Europese staten zich hadden ontwikkeld tot suïcidale oorlogsmachines. Vier jaar lang lieten zij in het niemandsland elkaar tussen de loopgraven letterlijk doodbloeden. Miljoenen soldaten sneuvelden. Dit jaar verschenen reeds verschillende nieuwe boeken over deze tragische en zinloze episode uit onze recente Europese geschiedenis. De auteur van dit boek staat internationaal bekend als specialist van WO I, o.m. door vroegere succesvolle publicaties hierover. Hij is er uitstekend in geslaagd om in een relatief kort werk een helder overzicht te brengen van alle belangrijke militaire ontwikkelingen tijdens de '*Grote Oorlog*'. Tevens belicht hij ook uitvoerig de politieke, sociale en culturele aspecten, die verbonden zijn aan dit historisch drama. Geschreven in een vlotte verhalende stijl, wordt het warm aanbevolen, vooral aan onze jongere generaties. Het zal hen toelaten de onmisbare kennis over ons recente Europees verleden te verwerven.

DE ONGEVRAAGDE GAST
ROEL VERSCHUEREN
2014; 206 blz.; geen illustraties, 22,8 x 15,5 cm.; zachte kaft,
Kramat, bvba, Huishoutsesteenweg 24
2260 Westerlo
www.kramat.be
ISBN 9789462420106
Prijs: € 18,95
Bespreker Frank Goes

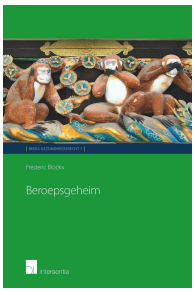
De auteur beschrijft hoe twee generaties omgaan met hun verleden. De dialogen zijn spits en meeslepend en bepalen het ritme van het boek. De vele hoofdrolspelers zijn haarfijn uitgewerkt. Het enge samenspel tussen leden van een woongemeenschap staat centraal. Henri, de vader met een van zijn typische uitspraken 'defaitisme is voor de realist wat optimisme is voor de zelfbedrieger' valt *ongevraagd* het leven van zijn dochter Sofie binnen. Hoewel totaal van haar afhankelijk, sloopt hij haar 'zijn' en dat van haar medebewoners met precisie. Onverwacht wordt zij geconfronteerd met de donkere geschiedenis van een onhandelbare vader. Op zoek naar harmonie probeert ze tevergeefs die onmogelijke opgave tot een goed einde te brengen. De auteur schept voor Sofie en haar vader Henri een kader voor conflict, toenadering, gemiste kansen en hoop. De lezer moet in deze roman zelf veel invullen en hij zal zeker zoeken naar autobiografische componenten. De ongevraagde gast is een niet echt opbeurend boek, maar het leest vlot en indringend.

DE DAGEN VAN GAVRILO PRINCIP
GUIDO VAN HENGEL
2014; 328 blz.; 13,6 x 21,5 cm; paperback
Uitg.: Ambo
ISBN: 978 90 263 2492 5
Prijs: € 21,95
Bespreker: Bert Baert

De dodelijke aanslag, 28 Juni 1914, op de Oostenrijkse kroonprins Franz Ferdinand door Gavrilo Princip, een Bosnisch-Servische scholier, veroorzaakte een kettingreactie die een maand later tot het uitbreken van de Wereldoorlog I leidde. Hierdoor werd het ganse Europese continent in vuur en vlam gezet. Er werd reeds heel wat geschreven over die moord in Serajevo en dit boek behandelt het gebeuren specifiek vanuit de sociaalculturele achtergrond van de dader, een arme boerenzoon, die als student vanuit de Bosnische bergen naar Serajevo trok, hoofdstad van Bosnië-Herzegovina, een multiculturele smeltkroes van orthodoxe Bosnische Serviers, katholieke Kroaten, Bosnische moslims en Joden. Princip liep er school en kwam er al vlug terecht in kringen van zeer jonge anarchisten en revolutionairen. Zij konden zich niet neerleggen bij de beslissing van de Europese grootmachten in 1878 om de politieke macht over deze gebieden aan de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie toe te kennen. Het is een boeiend verhaal over een jonge scholier die meer en meer radicaliseerde en vervolgens bewust koos voor geweld, maar uiteindelijk verstrikt raakte in een fataal complot. Tevens is het een prachtige cultuurgeschiedenis over een tijdsperiode waarin het Habsburgse rijk, dat de Duitstalige wereld eeuwenlang had overheerst, zijn politiek einde zag naderen.

BEROEPSGEHEIM
FREDERIC BLOCKX
2013; 507 blz.; 24,5 x 17 cm
Uitg.: Intersentia, Groenstraat, 31; 2640 Mortsel
www.intersentia.be
ISBN 978 94 000 0459 7
Prijs: € 99,-
Bespreker: Jan Dockx

Dit boek is het 7de in de reeks gezondheidsrecht. Over het beroepsgeheim werden hele bibliotheken volgeschreven en hierover bestaat er een overvloedige rechtspraak. Voor het eerst tracht dit boek in de rechtsleer systematisch 'onkruid' te wieden en het beroepsgeheim te ontdoen van alle mystiek en symboliek om de essentie te achterhalen en tot een praktische en hanteerbare handleiding te komen. Vertrekkende van het medisch beroepsgeheim wordt het opengetrokken naar dit van advocaten, magistraten en vertrouwenspersonen. Zo kan men meer inzichtelijk omgaan met het beroepsgeheim. De auteur is magistraat en navorser aan de UA.

HET ELECTRONISCH MEDISCH DOSSIER
AN VIJVERMAN
2013; 96 blz.; 14 x 21,5 cm;
Uitg.: Intersentia, Groenstraat, 31; 2640 Mortsel
www.intersentia.be
ISBN 978 94 000 0461 0
Prijs: € 28,-
Bespreker: Jan Dockx

Dit werk gaat over praktische en juridische knelpunten en dient als draaiboek betreffende het EMD. Het is opgebouwd rond het leven van het elektronisch medisch dossier: ontstaan, aanmaak, invullen, wijzigen, bewaring, toegang en tenslotte, vernietiging ervan. Hoewel het accent vooral van toepassing is op het ziekenhuis, zijn er topics die ook gelden voor elk elektronisch patiëntendossier.

DE MINDERJARIGE EN DE WET PATIENTENRECHTEN
CHRISTOPHE LEMMENS
2013; 134 blz.; 16x24 cm; paperback
Uitg.: Intersentia, Groenstraat, 31;
2640 Mortsel
www.intersentia.be
ISBN 978 94 000 0422 1
Prijs: €56
Bespreker: Jan Dockx

Dit boek is het 4de in de reeks gezondheidsrecht. Voor zorgverleners en juristen blijven kinderen en ziekte moeilijke thema's. De positie van de minderjarige wordt gedetailleerd beschreven volgens de Wet Patiëntenrechten. De volgende vragen komen uitgebreid aan bod: uitoefening van de patiëntenrechten, wie beslist en wanneer, wat is wilsbekwaamheid, welke mogelijke conflicten en oplossing zijn er en waar liggen de pijnpunten? Een praktische handleiding over kinderen en gezondheid. De auteur is advocaat en onderzoeker aan de UA en VUB.

VOORAFGAANDE WILSVERKLARINGEN MET BETREKKING TOT HET LEVENSEINDE
CHRISTOPHE LEMMENS
2013; 994 blz.; 17 x 24,5; gebonden
Uitg.: Intersentia, Groenstraat, 31; 2640 Mortsel
www.intersentia.be
ISBN 978 94 000 0456 6
Prijs: € 175,-
Bespreker: Jan Dockx

In de reeks gezondheidsrecht is dit het 6de deel. De voorafgaandelijke wilsverklaring wordt beschouwd als een oplossing om het hoofd te bieden aan situaties van wilsonbekwaamheid, waarbij de krijtlijnen voor de medische verzorging worden uitgezet in de toekomst. Al te vaak wordt wilsverklaring in twijfel getrokken en worden diverse argumenten aangehaald, waardoor het recht op zelfbeschikking onder druk komt. Dit boek is een antwoord om de vragen rond de rechten van de wilsonbekwame in de verschillende levensfasen, veilig te stellen: opstelling, tussenfase en uitvoering. Ook moeilijke thema's zoals demente patiënten, minderjarigen en zwangere vrouwen komen aan bod. Kortom, een handleiding met een stappenplan. Tenslotte treft men er modellen aan die door de auteur zelf zijn ontwikkeld.

DE 100 BESTE GEDICHTEN VAN DE EERSTE WERELDOORLOG
GEERT BUELENS met inleiding door TOM LANOYE

2014. 259 blz.; 12,5 x 20 cm
Uitg.: Ambo Amsterdam
ISBN 978 90 263 27 247
Prijs: € 15,00
Bespreker: Jan Dockx

In deze bloemlezing door Geert Buelens, hoogleraar Nederlandse letterkunde in Utrecht, werden de 100 beste gedichten betreffende de Grote Oorlog uitgezocht, samengebracht en per jaar gerangschikt vanaf 1914 tot 1925. Naast de bekende War Poets als Brooke en Sassoon zijn ook Tagore en Yeats, Nobelprijswinnaars, opgenomen naast de Nederlandstalige dichters Gorter en Van Ostijen. Verder nog Apollinaire, Majakovski, Rilke en Achmatova. Samen geven ze een aangrijpend beeld van de oorlog dat ons blijvend bezighoudt.

IN HET SPOOR VAN DE GROTE ONTDEKKERS
O' HANLONS HELDEN
MARC ARGELOO, EMILE BRUGMAN en ALEXANDER REEUWIJK

2014; 288 blz.; 25 x 18 cm; 168 illustraties, merendeels in kleur.
Uitg.: Atlas Contact Amsterdam/Antwerpen
ISBN 978 90 450 26176
Prijs: € 39,50
Bespreker: Jan Dockx

Voor de VPRO serie "*O' Hanlons Helden*" reisde O' Hanlon zijn favoriete negentiende-eeuwse natuuronderzoekers achterna, zoals de paleontologen March en Cope, avonturier Fawcett en antropoloog Paul du Chaillu. Hij doorkruiste de VS tot het Russische Kamtsjatka en van de Noord-Afrikaanse woestijnen tot de regenwouden van Nieuw-Guinea. Wie waren die reizigers, wat hebben ze ontdekt en wat waren hun drijfveren om deze levensgevaarlijke reizen te maken naar een toen nog onbekende wereld? O' Hanlon selecteert 13 helden waaronder Darwin, Wallace, D' Albertis, Steller en Burton. Bijzonder lezenswaardig geschreven en overvloedig geïllustreerd.

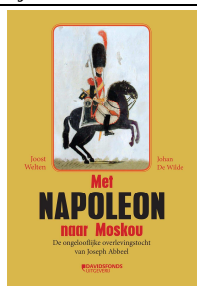
TEN OORLOG
EEN REIS LANGS HET FRONT VAN WO I
ARNOUT HAUBEN, JOHANNA SPAEY

269 pag; 17 x 24 cm; 167 illustraties waarvan het merendeel in kleur.
Uitg.: De bezige Bij Antwerpen
ISBN 978 90 8542 4550
Prijs: € 24,95
Bespreker: Jan Dockx

Een eeuw na de Eerste Wereldoorlog beroert dit drama nog steeds jong en oud. Arnout Hauben werkte als reporter voor de televisie en richtte nadien het productiehuis '*De Chinezen*' op. Met dit boek poogt hij een reconstructie te formuleren over het leven in en achter de frontlinie langs het lange Europese front van de Noordzee tot Gallipoli. Hij zocht naar de levende herinneringen over WO I. Zijn tocht voerde hem door België, Frankrijk, Italië, Slovenië, Albanië, Macedonië, Griekenland en Turkije.

MET NAPOLEON NAAR MOSKOU
DE ONGELOOFLIJKE OVERLEVINGSTOCHT VAN JOSEPH ABBEEL
JOOST WELTEN & JOHAN DE WILDE

2011, 3e druk 2013; 264 blz.; 16,5 x 24 cm.; illustraties in kleur; zachte kaft
Uitg. Davidsfonds; Blijde Inkomststraat 79-81, 3000 Leuven
ISBN 978-90-77942-51-2; NUR 680,685,689
Prijs: € 27,50
Bespreker: Piet Hein Jongbloet

Dit is inderdaad een ongelooflijk verhaal van een in het leger van Napoleon ingelijfde Vlaamse soldaat, Joseph Abbeel, die in 1812 samen met meer dan 500.000 soldaten uit gans Europa Rusland binnentrekt. Hij ziet Moskou branden. Tijdens zijn terugtocht in extreem moeilijke omstandigheden wordt hij door Kozakken krijgsgevangen genomen, vlak vóór zijn overtocht over de Elbe, en naar Siberië teruggebracht. In 1814 wordt hij er ontslagen en er volgt een laatste lange voettocht naar huis. Na thuiskomst in Vlaanderen stelt Abbeel zijn herinneringen op schrift. Hij doet dat beeldend, met humor en oog voor detail, zodat de lezer zijn avonturen letterlijk meebeleeft. Door hun hertaling maakten Joost Welten en Johan De Wilde dit verhaal toegankelijk voor een breed publiek en zelfs uniek in de internationale 'Napoleontische literatuur', omdat het werd geschreven door een gewoon soldaat en niet door een hogere officier. Bijzonder waardevol is hun uitvoerige nabeschouwing (pg. 159-206), waarin het gehele relaas wordt gekaderd in het toenmalige Vlaanderen van de Franse inlijving en nog breder in de militaire geschiedenis van Europa 1806-1815. Een bijzonder waardevol boek met veel ingekleurde figuren met de toenmalige militia, twee overzichtskaarten van de plaatsen die Abeel vermeldt, een register van plaats- en persoonsnamen en tenslotte 534 noten. Deze laatste zijn soms verhelderend voor de lezer maar niet altijd nuttig. Onderbreking van het verhaal door steeds achteraan bladeren is storend. Dat moet beter kunnen met de huidige technische mogelijkheden.

UIT DE DISCOTHEEK

CD PHAEDRA Classics 292027 THIS WING'D HOUR *Dit gevleugeld uur*
Song Cycles by R. QUILTER, B. BRITTEN, R. VAUGHAN WILLIAMS, G. FINZI.

Uitvoerders: **Yves Saelens,** tenor Inge Spinette, piano
Met Y. Saelens' mooi getimbreerde stem, zijn intelligente en vooral gevoelvolle interpretatie en de inspirerende, empathische, attentvolle klavierzang van I. Spinette (vrouwelijke Orfeus!) werd een uitvoering gecreëerd die enkel superlatieven uitlokt! Commentator/vertaler Guy A.J. Tops is de gedroomde gids voor de poëtische wandeling in dit Engelse liedlandschap van de 20ste eeuw. Charme en natuurlijkheid ontplooit **R. Quilter** (1877-1953) in zijn enige liedcyclus **To Julia, op. 8,** wiens verschijning tedere en extatisch-lyrische reflecties oproept (*The maiden Blush, The Night Piece* en *Julia's hair)* met prachtig Interludium als klavierparafrase! Heel apart klinkt **The House of Life, Cycle of six Sonnets** van **R. Vaughan Williams** (1872-1958), waarin 'Liefde' hoofdthema blijft: haar kwetsbaarheid (*Love Sight*), haar conflicten (*Love's Minstrels*), haar vertroosting (*Heart's Haven*) en haar identificatie met Dood (*Death in Love).* Diep bewogen klavierintermezzi intensifiëren de intieme sfeer van deze sonnetten. In pregnant *Silent Noon* schenken prachtig aangewende legatozang en veelzeggend tedere frasering de kleurtinten voor een elysisch tafereel, dat de dubbele stilte in ***"dit gevleugeld uur***" van gelukzalig samenzijn oproept. Dreigend jachtmotief voorspelt in *Death in Love* de broosheid van dit geluk dat in *gedempt* hoorngeschal uitsterft. Aangrijpende vertolking! Met 5 stemmingsrijke Shakespeare gedichten ***Let us Garlands bring op. 18*** eerde **G. Finzi (**1901-1956) Vaughan Williams, net 70 geworden! Naast het frisse *To Sylvia,* (bekoorde ook Schubert!) treft hier zielsberoerend vooral de elegische kracht van *Come away, Death* en *Fear no more the Heat o' the Sun*. **B. Britten** mag dit liefdevol uur bekronen met - door zangers erg geliefd - **On this Island op. 11,** waarin hij (biografisch getint?) heel subtiel de poëzie van W.H. Auden omhelst: bitterheid en spot durven zwierig klinken en de nacht (*Nocturne*) biedt hopelijk helende lafenis voor geliefden. Deze opname is een uniek recital geworden, innemend muzikaal eerlijk, met ongelooflijk gevoel voor de inherente poëtische zeggingskracht. Prestigieuze aanwinst voor zangmelomanen!

CD In Flanders' Fields 82 Phaedra
KR. VAN INGELGEM – M. VAN INGELGEM *IN JOYFUL DISMAY In blijde Verbijstering*

Uitvoerders: ***Jutta Troch***, harp, ***Aquarius Chamber Choir* M.M. De Smet,** conductor
In opdracht van Aquariuskoor: dit eerbetoon aan B. Britten, refererend naar diens beroemde "Ceremony of Carols". Inspiratie voor haar rijke poëzie vond A. Van Keymeulen in zgn. '*heidense riten*' en concipieerde haar verhaal *"als jaarringen waarin licht en duister, natuurgegevens, de hoofdgegevens zijn en waarin conceptie, bloei, sterfelijkheid en de emoties daarrond een belangrijke rol spelen"*. De harp is ook hier de enige instrumentale constante. **Maarten van Ingelgem** (1976) schonk in ***Jaarringen*** muzikaal dankbare soli voor voordracht, zang, harp. Bijzonder mooi is *'Lied van het Kind'*: harp en geneuriede koorzang weven emotionele geladenheid. Orgelist **Kristiaan van Ingelgem** schreef ***Cirkelzangen*** (over *'begin der tijden'*) als voorspel tot de ***Jaarringen*** en liet de serene aanvangssfeer van ***Hodie Christus natus est*** uitgroeien tot onvergetelijke climax en finale. Mooie *wereldpremière* Vlaamse koormuziek.

CD HMC 972039-40 2CD JOSEPH HAYDN (1732-1809) *DIE SCHÖPFUNG*
Uitv. ***J. Kleiter,*** soprano ***M. Schmitt***, tenor ***J. Weisser***, bass ***Rias Kammerchor Freiburger Barockorchester R. Jacobs***
Heruitgave van opname in Haydnjaar 2009. Opdrachtgever/tekstdichter Von Swieten leverde Haydn dit 'groots en verheven thema', maar wenste géén dramatische handeling naar Italiaanse stijl en inspireerde zich (cfr. Händel) op J. Miltons 'Paradise Lost'. Zijn libretto beschrijft de verschillende etappes van het scheppingsverhaal. Eerste en tweede deel roepen beelden op vol pittoreske natuurschildering, die Haydn met alle mogelijke 'Tonmalereien' omkleedde (met als gevolg: hoogste roem én kritiek). Het vereist natuurlijk van alle musici creatieve verbeeldingskracht! Het korte derde deel bezingt de meer intieme ontmoeting met Adam en Eva, als identificatie van het mensdom. Zondeval-drama werd bewust omzeild: een dankbaar mensenpaar jubelt en prijst "Von Deiner Gut, Herr und Gott" in wijdingsvol, heerlijk slotduet. Gevoelens van verwondering, verrukking, ontzag, waardigheid, dankbaarheid worden betekenisvol gevoelig gedragen door 'zoetgevooiside' zangers. In dit muziekfestijn bouwen zij stralende dialogen uit met prima blazers- en strijkerssolisten. Rias Kammerchor zingt briljant, vol overgave. Barokorkest verrast met boeiende interpretatie en originaliteit. R. Jacobs wéét hoe uitvoerders te begeesteren! Dat is meteen zijn grote troef.

CD FUG 710 MONUMENT BACH / KURTAG – BARTOK
Uitvoerders: ***Yin – Yang duo Inge Spinette Jan Michiels***
Met *14 transcripties voor 2 piano's van Koraalvoorspelen uit Orgelbüchlein van J.S. Bach,* wordt *G. Kurtag (cfr. Periodiek 2011)* als Bachbewonderaar gehuldigd. Met hun serene, visionaire kracht zijn ze mooi voorspel voor de imponerende, stilistisch veelgelaagde *Suite for 2 pianos op. 4b,* BB122, van *B. Bartok, (autotranscriptie* van *Orchestral Suite no 2, op. 4)* die getuigt van Bartoks passionele zoektocht naar eigen stijl. Als groot pianist van zijn tijd met "ongelooflijk gevoel voor toonkleur en toonkwaliteit en geheimzinnig gevoel voor ritme" (A. Foldes), laat pianoduo Yin-Yang hem herleven in héél expressief *Serenata*, ritmisch contrastrijk *Allegro diabolico*, dromerig *Scena* d*ella Puzta,* zangerig maar fragiel *Per finire*. Briljant hoogtepunt! Bekoorlijk *Két Kép/Two Images, op. 10 BB59* verwijst naar Debussy. Pedagogisch *Seven Pieces from Mikrokosmos* scoort m.i. iets minder qua interpretatie en toonvorming. "*Liebster Herr, Jesu, wir sind hier"* (Bach) is ontroerende laatste schakel in dit geslaagd monument.

CD NOVA 002/2011 LA PELLEGRINA ***INTERMEDII et CONCERTI 1589***
Uitvoerders: ***Ensemble Capella Nova*** ***Marleen Reynders*** conductor
M. Reynders' voorwoord insisteert terecht op het cultuurhistorisch belang van dit klankdocument. De ***Intermedii et Concerti*** zijn briljante muzikale illustraties van weloverwogen cultuurpolitiek van De Medicis, die ontplooiing van de kunsten stimuleerden met onderliggende focus op macht. ***Capella Nova*** herschept hier de *praal van één dag*, nl. 2 mei 1589: *hoogtepunt* van de grootscheepse langdurige feestelijkheden rond het (politieke) huwelijk van Ferdinando De Medici met Christine de Lorrraine. In opdracht van Groothertog Ferdinando zelf verzamelde stercomponist ***E. de Cavalieri*** (o.m. prachtig aanwezig met *Dalle piu alte sfere; Godi turba mortal)* een schare Italiaanse topmusici om allegorische literaire lofzangen, geïnspireerd op Griekse mythologie (goden, muzen, nimfen met symboolfunctie in het verhaal), muzikaal gestalte te geven. Zeer mooie stemmen in wisselende combinatie vergasten ons op vocale hoogstandjes van beroemde musici. In 'stile antico' schreven ***L. Marenzio*** (*Belle ne fe natura; Chi dal delfino; O figlie di Piero)*, ***C. Malvezzi*** *(Io che l'onde raffreno)*, ***G. de Bardi*** *(Miseri habitator*). Opvallend dramatische luister bracht de nieuwe 'stile rappresentativo' van ***G. Caccini (****Io che dal ciel cader)* en van ***J. Peri*** *(Dunque fra torbid'onde).* Uitstekende zangers en geëngageerd instrumentaal ensemble voeren je moeiteloos doorheen deze verheerlijkende muziektaferelen naar de overweldigende slotapotheose *O che nuovo miraculo* (***E. de Cavalieri***). Wat een feest!

Els Baert-Van den Eynde

Er werd gezegd dat er na de zesde staatshervorming geen communautaire problemen meer zouden zijn. Ik heb daar nooit echt in geloofd. 25 mei heeft tot een complexe situatie geleid. De kloof tussen Vlaanderen en Wallonië is nog groter geworden.

Philippe MOUREAUX – DE TIJD – 31/05/14

Vraag is waar je de grens trekt, voor je van 'bekrompenheid' overgaat naar 'racisme'. Vraag is welk gedrag je wil bestrijden, en welk je node accepteert, omdat mensen nu eenmaal mensen zijn. Waar een mens die grens trekt, is afhankelijk van zijn afkomst, geloof, opleiding, maatschappelijke positie, en politieke ideologie. In die zin is racisme wel degelijk relatief.

Tom NAEGELS – DE STANDAARD – 03/06/14

Hoe kan je de geloofwaardigheid van een moeilijk herstelbeleid rijmen met het toevertrouwen van de macht aan de PS die het probleem in grote mate heeft veroorzaakt? Hoe kan je de legitimiteit van dat beheer rijmen met machtsafstand aan bijvoorbeeld Laurette Onkelinx, die Vlamingen uitmaakt voor ongedierte (mérules) en de N-VA-kiezers voor 'racisten softe versie'?

Louis VERBEKE, voorzitter van de Vlerick Business School – DE TIJD – 03/06/14

… iedereen weet dat snelle formaties in Vlaanderen en Wallonië het hele proces op federaal niveau ernstig kunnen hypothekeren. Net daarom was net na de verkiezingen besloten even te temporiseren op regionaal niveau. Tot gisteren. In de coulissen van de persconferentie van PS en CDH kon de pret duidelijk niet op. (…) Door het spel op deze manier te spelen, hebben PS en CDH een gigantische verantwoordelijkheid genomen voor wat volgt.

Liesbeth VAN IMPE – HET NIEUWSBLAD – 06/06/14

De gijzeling van het land door de PS is machiavellistisch, choquerend en gevaarlijk. Di Rupo en Magnette hebben hun pionnen naar voren geschoven om koste wat het kost aan de macht te blijven, in plaats van het land de nodige stabiliteit te geven, net datgene wat ze altijd hebben nagestreefd.

Olivier MOUTON, politiek redacteur bij Le Vif/L'Express – www.knack.be – 07/06/14

Het federale niveau is ondergeschikt aan het regionale niveau. Eerst worden de regionale regeringen gevormd, dat bemoeilijkt de federale regeringsvorming. Is dit betreurenswaardig? Neen. We moeten er enkel de juiste conclusie uit trekken. En die is dat België enkel een toekomst heeft indien het verder uitgebouwd wordt tot een confederaal land. Want België dat is dus inderdaad twee regio's en twee democratieën.

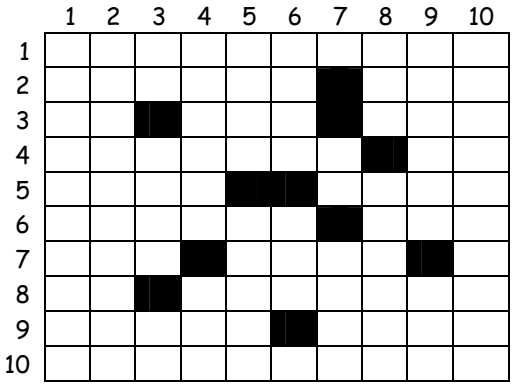
Eric DONCKIER – HET BELANG VAN LIMBURG – 14/06/14

Hoe ironisch is het dan dat uitgerekend de meest belgicistische partij van het land gisteren eigenhandig de eerste barsten heeft gekapt in de eenheid die volgens hen nochtans macht maakt. (…) Een partijtje van niets, die cdH. (…) Toch permitteert de cdH zich de luxe om Vlaanderen de centrumrechtse regering te ontzeggen waar het om gevraagd heeft.

Jan SEGERS – HET LAATSTE NIEUWS – 25/06/14

HOMO LUDENS

KRUISWOORDRAADSEL

Dit kruiswoordraadsel werd ingezonden door
Prof. Dr. Dirk Lahaye

HORIZONTAAL
1 Beroepsziekte veroorzaakt door het inademen van houtstof
2 Ontsteking van het regenboogvlies - Penis
3 Europese gemeenschap - Overbrenger van genetische informatie - Automerk
4 Draait om zijn as - Intramusculair
5 Hoop (Lat) - Europese vulkaan
6 Zwaarste studentenproef - Verorbert
7 Geologische tijdseenheid - BBC geeft het best
8 Niobium - Io vivat, nostrorum ...
9 Basismolecule van het leven - De traditionele Vlaamse politieke partijen zijn het niet genoeg
10 Verslaafdheid aan bewustzijnsverlies inducerend middel

VERTICAAL
1 Nefrolithiasis
2 Werkschuwheid
3 Groente - Lichaamsdeel - Syphilistest (Eng)
4 Nieuwe frekwente beroepsziekte - Aldus (Lat)
5 Revalidatie door beweging - Ingeboren (Port)
6 Egyptische Godheid - Japanse munt
7 Overdreven - Draadloos thuisnetwerk
8 Berg in de Julische Alpen - Getuigen van mannelijkheid
9 Kleurstof gebruikt in de cytologie - Lichaamsdeel
10 Kwaal van de ouderling

Oplossing vorig nummer:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	T	E	N	D	I	N	I	T	I	S
2	R	■	M	E	D	■	■	I	N	U
3	E	T	■	N	I	E	S	B	U	I
4	P	A	N	D	O	E	R	I	N	G
5	O	X	E	R	O	L	■	A	C	E
6	N	■	G	I	T	T	A	■	T	N
7	E	P	E	E	■	L	E	S	I	E
8	M	O	R	T	U	A	■	P	E	R
9	A	S	■	■	R	A	G	E	■	I
10	S	T	R	O	N	G	Y	L	U	S

Wie maakt ook een ontwerp met woorden (gedeeltelijk medische thema's) en zwarte vakjes? Inzendingen zijn nog steeds welkom via brief of per e-post: Redactie Periodiek, VGV, Ergo de Waellaan, 3 – bus 14, 2100 Deurne-Antwerpen - info@vgv.be

HEKELLIED*

De PS
wijs: The Great Pretender (The Platters)

De PS, de partij met pretentie,
de partij, welbewust van haar macht,
zij die, onbetwist, over Vlaanderen beslist,
en daarna met de Vlamingen lacht.

De PS, de partij met pretentie
ze zwaait, graag met de rode vaan,
is Marxist, Leninist, soms ronduit Communist,
d' sp.a bengelt daar achteraan.

Zij is 't die bepaalt, wat de Vlaming betaalt,
haar baas is een "*dieu, qui se prend au sérieux*"

Oh-Oh-Oh PS, de partij met pretentie,
volgt enkel het eigen belang,
ze gaat haren gang, houdt de Vlaam in de tang,
met haar valse sirenengezang,
pretentie van eerste rang.

Z' is baas van Belgique, "*francophone et unique*"
de "*flamand incivique, moet het allemaal slik*"

Oh-Oh-Oh PS, heeft te veel pretentie,
ze is door de macht zo verblind,
zegt de Vlaam: " 't is genoeg, 'k doe niet mee met die ploeg",
en het eind van haar sprookje begint,
want pretentie blijft steeds onbemind…
onbemind….

V.V.

*Hekellied ingezonden door een VGV-lid

GALECTINE-3: NIEUWE BIOMERKER MET TOEKOMST BIJ HARTFALEN

Hartfalen is verantwoordelijk voor heel wat morbiditeit en mortaliteit. De algemene prevalentie van hartfalen bedraagt 1-2% en neemt fors toe met de leeftijd. Boven de 60 jaar bedraagt deze 7-10%. Het vormt dus een belangrijk probleem voor de volksgezondheid maar is bij het grote publiek onvoldoende gekend. De klachten variëren van vermoeidheid en kortademigheid tot hartritme-stoornissen en vocht in de longen. De behandeling is symptomatisch.

Meerdere factoren spelen een rol bij het ontstaan van hartfalen. Hierbij zijn naast overbelasting en beschadiging van het hart een complex van genetische, neurohumorale, inflammatoire en biochemische invloeden op de cardiale myocyten en het interstitium van belang. Het klinisch spectrum van hartinsufficiëntie vertoont een significante heterogeniteit van fenotypische subtypes met potentieel verschillende pathofysiologie, behandeling en outcome.

De speurtocht naar goede biomerkers voor hartfalen bracht reeds pro-BNP op de voorgrond. De bloedconcentratie van deze merker neemt toe als gevolg van een toegenomen wandspanning op de cardiale myocyt. Het gebruik van pro-BNP, opgenomen in diagnostische algoritmen, wordt toegepast bij symptomatische patiënten bij wie het hart reeds remodeling onderging en tekenen van insufficiëntie vertoont. Een normale concentratie in het bloed sluit hartfalen uit. Een toegenomen concentratie pro-BNP wijst niet noodzakelijk op hartfalen maar vormt een goede reden om de patiënt verder te onderzoeken.

In de pathofysiologie van hartfalen nemen inflammatie en fibrose een heel belangrijke plaats in. Fibrose doet zich voor onafhankelijk van de oorzaak van de hartinsufficiëntie en hierbij nemen galectinen een belangrijke plaats in. Galectinen zijn proteïnen die een rol spelen in de genexpressie, regeling van de immunologische respons en de controle van de cellulaire groei. Galectine-3 komt tot expressie in macrofagen, mestcellen, de nier en pulmonair en gastro-intestinaal epitheel. **Galectine-3** afkomstig van macrofagen bevordert de proliferatie van cardiale fibroblasten en de afzetting van procollageen I waaruit na cross-linking collageen ontstaat. Een hoog gehalte galectine-3 wijst op actieve fibrogenese en een slechtere prognose (30-50% van de populatie met hartfalen). Opvallend is dat de galectin-3 dosering, als prognostisch hulpmiddel bij patiënten met hartfalen reeds een FDA goedkeuring kreeg. Er is echter nog veel onderzoek nodig om de precieze rol van galectine-3 op te helderen. Wat is de bijdrage van nierinsufficiëntie in de galectine-3 stijging? Is galectine-3 een merker of een mediator van een verslechterende hartinsufficiëntie? Kan galectine-3 patiënten identificeren die al of niet baat hebben bij specifieke therapie? De verleiding is groot om te dromen van een therapie gericht op galectine-3 verlaging die de ziekteprogressie zou kunnen afremmen …

Het hoeft niet te verwonderen dat er ijverig gezocht wordt naar ‘vroege’ merkers die een toekomstige hartinsufficiëntie voorspellen of reeds afwijkend zijn bij asymptomatische personen. Mogelijk opent deze vroege diagnostiek de weg naar preventieve acties gericht op het voorkomen van hartinsufficiëntie.

Luc Bellemans, klinisch bioloog, Medisch Labo MEDINA

Door te kiezen voor de weigering en door die te motiveren met zijn argumenten van eergisteren verdedigt Lutgen natuurlijk zijn politiek project. Maar hij versterkt uiteindelijk wel de verdeeldheid van België in twee blokken die in alles tegengesteld zijn: de taal, maar ook de politieke gevoeligheden, de verhouding tot de sociale zekerheid, het tempo van de hervormingen.

Fabrice GROSFILLEY, hoofdredacteur van Télé Bruxelles – DE TIJD – 26/06/14

De gemiddelde Vlaming is geen racist. De gemiddelde Vlaming heeft empathie en tekent petities en is zelfs bereid om op te stappen in een stille betoging als het perfect geïntegreerde vluchtelingengezin in zijn dorp, waarvan de kinderen op de school van zijn kinderen zitten en de ouders deel zijn gaan uitmaken van het dorps- of wijkweefsel, na drie jaar plots wordt uitgewezen. Maar de gemiddelde Vlaming verfoeit expliciet, georganiseerd profitariaat.

Jan VERHEYEN, filmregisseur – GAZET VAN TURNHOUT – 11/07/14

Het verrassendste van de politieke wendingen sinds 25 mei is misschien wel het effect van de samenvallende verkiezingen. Die hebben helemaal niet geleid tot een snellere federale coalitie, van waaruit symmetrische deelstaatregeringen gevormd worden. Integendeel. De dynamiek is onmiskenbaar confederaal. Op papier was een snelle federale tripartite perfect mogelijk geweest, maar de regionale regeringsvormingen hebben dat gedwarsboomd.

Isabel ALBERS – DE TIJD – 12/07/14

sanofi pasteur MSD
vaccines for life
Zich beschermen
en de anderen
beschermen
BE0003791-2012
Vaccins voor een
bescherming op elke leeftijd